

"OD PODZIMU DO LÉTA" ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Mateřská škola Zlín-Kudlov, Na Vrchovici 21,
příspěvková organizace

Na Vrchovici 21, 760 01 Zlín-Kudlov

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE O MATEŘSKÉ ŠKOLE

Název dokumentu	Školní vzdělávací program „Od podzimu do léta“	
Název mateřské školy	Mateřská škola Zlín-Kudlov, Na Vrchovici 21, příspěvková organizace	
Sídlo mateřské školy	Na Vrchovici 21, 760 01 Zlín-Kudlov	
Kontakty	e-mail: mskudlov@zlinedu.cz	Tel.: 770153115
Statutární zástupce a zpracovatel dokumentu	Bc. Jarmila Řezníčková	Tel.: 770152115
Zřizovatel mateřské školy	statutární město Zlín	
Adresa zřizovatele	nám. Míru 12, 761 40	
Platnost dokumentu od	01.09.2007	
Aktualizace ke dni	01.08.2021	

Obsah

Identifikační údaje	2
Obecná charakteristika mateřské školy	
Stručná charakteristika mateřské školy a historie budovy školy.....	4
Podmínky předškolního vzdělávání v mateřské škole	
Věcné podmínky.....	5
Životospráva.....	7
Psychosociální podmínky.....	7
Organizace.....	8
Řízení mateřské školy.....	9
Personální a pedagogické zajištění.....	10
Spoluúčast rodičů.....	11
Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.....	12
Podmínky vzdělávání dětí nadaných.....	14
Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let.....	14
Podmínky pro jazykovou přípravu dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka.....	16
Organizace vzdělávání	
Přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání.....	17
Zásady pro přechod dítěte z rodiny do MŠ.....	17
Vstup dítěte do mateřské školy.....	18
Organizace roku a uspořádání dne	19
Organizace dne.....	20
Charakteristika tříd.....	21
Společná pravidla.....	21
Tělesná pohoda a volný pohyb.....	22
Stručná charakteristika školního vzdělávacího programu	
Charakteristika ŠVP.....	23
Cíle předškolního vzdělávání.....	24
Metody a formy práce.....	24
Specifika mateřské školy.....	26
Vzdělávací obsah	
Kritéria pro tvorbu obsahu vzdělávání.....	31
Vzdělávací obsah a nabídka.....	32
Třídní vzdělávací program.....	33
Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.....	33
Vzdělávání dětí nadaných.....	35
Vzdělávání dětí od dvou do tří let.....	36
Vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka.....	37
Hlavní téma (vzdělávací záměry).....	38
Vzdělávací obsah – integrované bloky.....	40
Systém evaluace	86
Seznam příloh	
Příloha č. 1 Výuka plavání	
Příloha č. 2 Výuka cizího jazyka	

OBCENÁ CHARAKTERISTIKA MATEŘSKÉ ŠKOLY

Stručná charakteristika mateřské školy a historie budovy školy

Mateřská škola se nachází v okrajové městské části Zlína, v části Kudlov, ulici Na Vrchovici. Okolní přírodní prostředí poskytuje možnost příjemných a podnětných vycházek a výletů spojených s bohatými prožitky, s pozorováním a poznáváním živé i neživé přírody, rozvíjením smyslů, myšlení, s různými pohybovými, badatelskými a ekologickými aktivitami, s aktivním poznáváním místa, kde děti žijí.

Mateřská škola nemá speciální zaměření, je dvoutřídní mateřskou školou. Předškolní vzdělávání probíhá ve věkově smíšených třídách. Součástí mateřské školy je školní jídelna, jídlo je připravováno ve vlastní školní kuchyni. K zázemí mateřské školy patří tělocvična, školní zahrada s hrací plochou a herními prvky.

V roce 1896 byla zřízena Obecná škola v Kudlově. Začalo se s výstavbou budovy školy. Realizace stavebních prací začala v roce 1912, v roce 1929 byla budova dále přestavěna. V průběhu dalších let se podoba budovy školy měnila. Vliv na její vzhled a stav měla politická a ekonomická situace. Od svého vzniku sloužila budova výhradně školským účelům. Byla zde obecná, později základní škola se školou mateřskou.

Od roku 1978 je v budově pouze mateřská škola. Původně dvoutřídní mateřská škola byla od roku 1990 zřizována jako jednotřídní. Ve školním roce 2006/2007 byla znovu otevřena další třída. V současnosti má mateřská škola dvě třídy s celkovou kapacitou 42 dětí.

Budova má rovnou střechu, je dvoupodlažní se dvěma mezipodlažími a suterénem, plášť budovy má světle šedou barvu. V její bezprostřední blízkosti bylo vybudováno malé parkoviště, které je vyhrazeno pro účely mateřské školy.

Řadu let zůstávala školní budova bez nutných oprav. Změna k lepšímu nastala kolem roku 2000. V závislosti na finančních možnostech pokračují úpravy interiéru, venkovních součástí a ostatního zázemí mateřské školy.

Budova je víceúčelovým zařízením v majetku obce (statutární město Zlín). Kromě mateřské školy, která představuje hlavní využití budovy, je zde pobočka Krajské knihovny Fr. Bartoše, příspěvkové organizace, úřadovna Magistrátu města Zlína a klubovna Klubu seniorů Kudlov.

PODMÍNKY PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ V MATEŘSKÉ ŠKOLE

VĚCNÉ PODMÍNKY

- Mateřská škola sídlí ve víceúčelové budově v majetku statutárního města Zlín, které je jejím zřizovatelem. KHS ZK vydala po dohodě se zřizovatelem souhlas k víceúčelovému využití prostor. Prostory využívané jinými subjekty i hygienická a sociální zařízení jsou oddělená.
- Mateřská škola má k dispozici dvě denní místnosti pro pobyt dětí, samostatnou místnost pro odpočinek dětí, hygienická, sociální zařízení a šatny pro děti i zaměstnance, sklady, kancelář a tělocvičnu.
- Denní místnosti pro pobyt dětí jsou prostorově vyhovující pro současný počet docházejících dětí. Prostorová velikost místností je rozdílná – tomu odpovídá počet zařazených dětí ve třídách. V těchto místnostech je prostor pro nejrůznější aktivity dětí, včetně pohybových. Herny jsou vybaveny umělým osvětlením, okna jsou opatřena žaluziemi proti oslnění, mají ventilaci, v místnostech je udržována vhodná teplota. Dětem jsou k dispozici podnětné hračky a ostatní didaktické pomůcky. Skříně s hračkami a pomůckami jsou pro děti viditelné a dostupné – děti jsou seznámeny s pravidly pro jejich užívání a úklid. Hračky a pomůcky, pracovní a didaktický materiál je podle potřeb předškolního vzdělávání obměňován a doplňován. Místnosti jsou dostatečně větrány a denně je prováděn úklid. Dětský nábytek, hračky a pomůcky jsou zdravotně nezávadné, bezpečné a estetického vzhledu.
- Didaktický materiál je umístěn i ve skladu pomůcek – učitelky jej dle potřeby různou dobu využívají ve třídách.
- Děti se svými výrobky podílejí na výzdobě interiéru mateřské školy. Výrobky jsou jejich majetkem, proto si je odnášejí domů nebo jsou po určitou dobu součástí výzdoby.
- Sociální zařízení není přístupné přímo z denní místnosti, šatny dětí a tělocvičny – přímý přístup nelze stavebně řešit. Děti jsou poučeny o nutnosti chovat se a jednat bezpečně, jsou seznámeny s nutností dodržovat dohodnutá pravidla, jsou kontrolovány či doprovázeny dospělou osobou (učitelky, školní asistentka), je zabezpečen patřičný dozor. Děti jsou vedeny k samostatnosti při sebeobsluze.
- V mateřské škole je samostatná místnost sloužící k odpolednímu odpočinku dětí. Děti mohou odpočívat na vlastním lehátku; místnost je dostatečně větrána, teplota je sledována, okna jsou

opatřena žaluziemi, je prováděn pravidelný úklid. Další lehátka a lůžkoviny jsou k dispozici na určeném místě – jsou určeny pro potřebu dětí 5-6letých. V policích jsou uložena pyžama dětí – každé dítě má vlastní přihrádku označenou značkou.

- Tělocvična je využívána i několikrát týdně. Je vybavena tělocvičným náradím a náčiním, které musí být bezpečné a zdravotně nezávadné, je proto pravidelně odborně kontrolováno z hlediska bezpečnosti. Děti jsou vždy poučeny (i průběžně poučovány) o možných rizicích a o pravidlech bezpečného jednání a chování.
- Budova mateřské školy má dvě podlaží, dvě mezipodlaží a suterén → nevýhodou a zároveň pomůckou pro rozvoj psychomotoriky jsou přechody po schodištích a chodbách. Učitelky dětem vysvětlují a průběžně připomínají pravidla bezpečného pohybu v prostoru chodeb a schodišť. Zábradlí je opatřeno madlem ve vhodné výšce pro děti. Výhodou této skutečnosti je možnost procvičování motoriky dětí a koordinace jejich pohybů.
- V prostoru chodeb se nacházejí dvoje dveře se skleněnou výplní, přestože je zajišťována bezpečnost dětí, plánuje se stavební úprava.
- Součástí mateřské školy je školní kuchyň s jídelnou. Ke školní kuchyni patří přípravná, sklady potravin, hygienické a sociální zařízení pro zaměstnance školní kuchyně.
- V mateřské škole je samostatná jídelna, kde děti a pedagogičtí pracovníci stolují. Děti usedají ke stolečkům, kde je připravena polévka v talířích (vhodné teploty) a nápoj, další jídlo si přinášejí samy nebo je přinášejí ke stolu učitelky či nejstarší děti. Ve školní jídelně děti konzumují i přesnídávku a svačinu.
- Zahrada mateřské školy splňuje současná hygienická a bezpečnostní kritéria. V roce 2021 proběhla rekonstrukce hřiště – nové herní prvky, pískoviště, herní plocha. Je plánována rekonstrukce horní části školní zahrady.
- K pobytu venku využíváme okolní přírodní prostředí (lesy, louky ...), protože mateřská škola se nachází v okrajové čtvrti, kde je využití pobytu v přírodě velmi vhodné (pohybové aktivity, poznávání, pozorování, bádání a objevování, emoce a empatické cítění, ekologie, zdraví...). Děti jsou pravidelně a průběžně poučovány o pravidlech bezpečnosti a o pravidlech bezpečné chůze po okraji vozovky a bezpečnosti při jejím přecházení. Při pobytu venku s přesunem dětí po komunikacích jsou využívány reflexní vesty pro děti a výstražné terčíky pro učitelky.
- Snažíme se, ve spolupráci se zřizovatelem, aby všechny vnitřní i venkovní prostory mateřské školy splňovaly bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů. Nedostatky

a nutné úpravy drobnějšího a finančně méně náročného charakteru jsou odstraňovány okamžitě či průběžně. Větší úpravy, opravy a rekonstrukce jsou plánovány, jsou analyzovány z hlediska bezpečnostních rizik a řešeny postupně podle důležitosti.

ŽIVOTOSPRÁVA

- Dětem je poskytována plnohodnotná a vyvážená strava. Je zachována vhodná skladba jídelníčku, dodržována technologie přípravy pokrmů a nápojů. Děti mají dostatek tekutin – při jídle i mimo něj. Děti mohou pít kdykoli v průběhu dne. Je zajištěn pitný režim v denních místnostech dětí (sebeobsluha dětí → každé dítě má vlastní nádobu na pití umístěnou na stojánek opatřeném značkami dětí). Několikrát denně jsou doplňovány zásobníky na vodu. Nápoj je podáván ke každému jídlu. Mezi jednotlivými podávanými pokrmy jsou dodržovány vhodné intervaly. Do jídla děti nejsou nuceny, je přihlíženo k individuálním stravovacím návykům a zvláštním zdravotním požadavkům. Při jídle jsou děti vedeny k sebeobsluze a vzájemné pomoci, ke kultuře stolování.
- Je zajištěn denní rytmus a řád, který ovšem umožňuje přizpůsobit organizaci činností v průběhu dne potřebám a aktuální situaci (např. momentální situace, které lze využít v rámci vzdělávání dětí, příchody a odchody dětí dle možností rodičů, reagovat na neplánované události, na situace apod.).
- Děti mají dostatek volného pohybu s dodržováním bezpečnosti v interiéru (v denních místnostech) i venku. K pohybovým aktivitám je využívána tělocvična. Společně s dětmi jsou denně opakována a připomínána pravidla bezpečného chování.
- Děti jsou pokud možno každodenně a dostatečně dlouho venku. Za nepříznivého počasí využíváme k pohybovému vyžití dětí tělocvičnu.
- V programu dne je respektována individuální potřeba aktivity, spánku a odpočinku jednotlivých dětí. Pro děti 5-6 leté, které netráví celou dobu odpočinku na lehátku, je připravený individuální program.

PSYCHOSOCIÁLNÍ PODMÍNKY

- Nově příchozí dítě má možnost postupně se adaptovat na nové prostředí a situaci (viz *Zásady pro přechod dítěte z rodiny do mateřské školy*).

- Pedagogičtí i ostatní pracovníci respektují potřeby dětí (lidské, vývojové, individuální), reagují na ně a napomáhají v jejich uspokojování. Děti nejsou neúměrně zatěžovány.
- Všechny děti mají rovnocenné postavení, žádné není zvýhodňováno či naopak.
- Jsou stanovena smysluplná a dětem srozumitelná pravidla a řád chodu mateřské školy a soužití ve skupině, na jejichž formulování se děti dle možnosti spolupodílejí, na které si postupně zvykají a která jsou jim průběžně vysvětlovány.
- Osobní svoboda a volnost dětí je vyvážená s mírou omezení, vyplývajících z nutností dodržovat potřebný řád, pravidla a bezpečnost.
- Pokud určitý druh činnosti vyžaduje více času a děti mají zájem na jeho dokončení, nespěchá se zbytečně; učitelky zorganizují další činnosti tak, aby děti nepocítily časovou tíseň (vypuštění další činnosti, zkrácení dalších aktivit, možnost dokončovat aktivity odpoledne, další dny apod.).
- Děti by měly denně pocítit, že se jim něco povedlo nebo že jsou na dobré cestě.
- Způsob vedení dětí počítá s aktivní spoluúčastí a samostatným rozhodováním dítěte v souladu s vytvořenými pravidly – učitelky se snaží o přímou, vstřícnou, empatickou komunikaci s dítětem. Vylučuje se manipulování s dětmi, zbytečné organizování, nevhodná komunikace.
- Učitelky podporují děti v samostatnosti, dostatečně chválí a pozitivně hodnotí. Negativní jevy společně s dětmi rozeberou.
- Je uplatňován pedagogický styl s nabídkou, který počítá s aktivní spoluúčastí a samostatným rozhodováním dítěte. Vzdělávací nabídka odpovídá mentalitě předškolního dítěte a potřebám jeho života (je dítěti tematicky blízká, jemu pochopitelná, přiměřeně náročná, dítěti užitečná a prakticky využitelná.).
- Vzdělávací nabídka – jako soubor praktických a intelektuálních činností nebo příležitostí – musí odpovídat možnostem a potřebám jednotlivých dětí (ohled na věk i individuální úroveň rozvoje dítěte).

ORGANIZACE

- Denní řád a program je dostatečně *pružný*, umožňuje reagovat na individuální možnosti dětí, na jejich aktuální potřeby, na dané situace a příležitosti.
- Při zahájení předškolního vzdělávání je uplatňován individuální adaptační režim.

- V mateřské škole jsou dvě heterogenní třídy → v jedné třídě se vzdělávají děti společně bez ohledu na věk, jejich rozdílné schopnosti a vzdělávací předpoklady.
- Je zajištěna bezpečnost dětí a připuštěn optimální počet dětí. Ve třídě „Myšičky“ může být zapsáno 27 dětí, ve třídě „Ježečci“ 15 dětí. Počet dětí ve třídách je limitován velikostí těchto prostor.
- Učební aktivity zde probíhají především formou *dětské hry*, kterou se dítě zabývá na základě svého zájmu a vlastní volby, případně motivace pedagoga či ostatních dětí.
- Jsou využívány *metody prožitkového učení a učení hrou a činnostmi dětí, formy individuální, skupinové i frontální práce.*
- Poměr *spontánních a řízených* činností je vyvážený – děti mají dostatek času i prostoru pro spontánní hru, kterou mají možnost dokončit nebo v ní později pokračovat i na pohybovou aktivitu.
- Činnosti jsou organizovány tak, aby byly děti podněcovány k *vlastní aktivitě a experimentování, pozorování a objevování*, aby se zapojovaly do činností, pracovaly svým tempem apod.
- Vzdělávací práce je vedena také z hlediska zájmů a potřeb, individuálních i věkových možností dětí, z hlediska respektování specifických potřeb a možností.
- Vzdělávací působení učitelky vychází z *analýzy* → z pozorování, ze znalosti aktuálního stavu rozvoje dítěte i jeho konkrétní životní a sociální situace a pravidelného sledování jeho rozvojových i vzdělávacích pokroků.
- Učitelky vytvářejí vhodné materiální podmínky (věcné vybavení, pomůcky apod.) i psychosociální podmínky.
- Rodiče mohou vstupovat do her a činností dětí, pokud je negativně neovlivní a po předchozí domluvě s učitelkami (stanovení pravidel).
- Nemůže být překračován stanovený počet dětí ve třídě (vyhl. č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů).

ŘÍZENÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY

- Vnitřní předpisy (řády a směrnice) vydané ředitelkou mateřské školy vymezují pravidla a kompetence zaměstnanců.

- Povinnosti, pravomoci a úkoly všech pracovníků jsou jasně stanoveny (organizační a pracovní řád, náplň práce).
- Je zaveden informační systém – operativní porady pedagogických i nepedagogických zaměstnanců, porady podle potřeb školy, každodenní kontakt – možnost vzájemné domluvy, pružné a okamžité předávání informací apod.
- Ředitelka vypracovává školní vzdělávací program, zohledňuje a využívá užitečné a kvalifikované připomínky, podněty, doporučení, návrhy ostatních členů pedagogického týmu.
- Kontrolní a evaluační činnosti zahrnují všechny stránky chodu mateřské školy, jsou smysluplné a užitečné. Z výsledků jsou vyvozovány závěry pro další práci.
- Ředitelka se snaží vytvářet ovzduší vzájemné důvěry a tolerance, respektovat názory spolupracovníků, podporovat a motivovat členy pracovního týmu k rozhodování o zásadních otázkách vzdělávací práce, vést k jejich iniciativě, k dalšímu sebevzdělávání, vhodně je motivuje a podporuje spolupráci.
- Styl řízení ředitelky je demokratický.
- Ředitelka podporuje profesní růst učitelek, vytváří podmínky pro jejich další vzdělávání v rozsahu možností mateřské školy, s využitím finančních prostředků zapojením se do operačního programu „Výzkum, vývoj, vzdělávání“ (MŠMT).
- Ředitelka spolupracuje se zřizovatelem a dalšími orgány státní správy a samosprávy a dalšími organizacemi i odborníky, kteří poskytují pomoc hlavně při řešení individuálních výchovných a vzdělávacích problémů dětí. Spolupracuje s občanskými iniciativami a organizacemi.

PERSONÁLNÍ A PEDAGOGICKÉ ZAJIŠTĚNÍ

- Pedagogické pracovnice mají předepsanou odbornou pedagogickou kvalifikaci (zákon č. 563/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů).
- Při všech činnostech zajišťují optimální pedagogickou péči a bezpečnost dětí.
- Učitelky pracují profesionálním způsobem – v souladu se společenskými pravidly, pedagogickými a metodickými zásadami výchovy a vzdělávání dětí předškolního věku.
- Učitelky pracují týmově, informují rodiče, jsou s nimi v neustálém kontaktu a vyzývají je ke spolupráci.

- Učitelky mohou poskytovat rady rodičům ve věcech vzdělávání jejich dětí v rozsahu odpovídajícím pedagogickým kompetencím předškolního pedagoga, v rozsahu své odbornosti a vzdělání.
- Ve své práci učitelky využívají zpětné vazby, plánování pedagogické práce a její hodnocení.
- Na tvorbě třídního vzdělávacího programu pracují učitelky společně. Provádějí účinnou a užitečnou evaluaci (vyvození závěrů pro další práci).
- Realizují individuální i skupinové vzdělávací činnosti směřující cílevědomě k rozvoji dětí, rozšiřování jejich kompetencí (schopností, dovedností, poznatků, postojů, návyků).
- Projektují vzdělávací činnosti, provádějí je, hledají vhodné strategie a metody pro individualizované a skupinové vzdělávání dětí.
- Využívají oborových metodik a uplatňují didaktické prvky odpovídající věku a individualitě dětí.
- Specializované služby, ke kterým není předškolní pedagog dostatečně kompetentní, se zajišťuje informováním rodičů o možnostech obrátit se na příslušné odborníky (logoped, psycholog, apod.).
- Učitelky se sebevzdělávají a přistupují aktivně k dalšímu vzdělávání.
- Je nastaven systém uvádění začínajících pedagogů.
- Pracovní doba učitelek je rozvržena tak, aby optimálně vyhovovala práci s dětmi.
- Působení všech osob, které jsou v kontaktu s dětmi v mateřské škole (pedagogičtí i nepedagogičtí zaměstnanci), je jednotné, na stejných zásadách a principech daných koncepcí mateřské školy.
- Mateřská škola má sedm stálých zaměstnanců. Čtyři pedagogické pracovnice, školníci, účetní, kuchařku ve školní jídelně a školní asistentku v době realizace projektu *Šablony I., II., III.*

SPOLUÚČAST RODIČŮ

- Ve vztazích mezi učitelkami a rodiči usilujeme o důvěru, otevřenost, vstřícnost, porozumění, respekt a ochotu spolupracovat.
- Zákonní zástupci dětí mají možnost seznámit se se školním vzdělávacím programem.
- Učitelky se snaží seznámit se s potřebami dětí a rodin (individuální rozhovory, pozorování, aktivita a přístup rodičů apod.).
- Rodiče jsou informováni o dění v mateřské škole, podle zájmu o prospívání svého dítěte, o jeho pokrocích i učení.

- Učitelky mají zájem se s rodiči individuálně domlouvat na společném postupu při jeho vzdělávání.
- Mateřská škola pořádá několikrát do roka v rámci svého programu společné akce pro děti a rodiče (v odpoledních hodinách). Na programu, jeho přípravě a organizaci se mohou rodiče podílet.
- Rodiče a členové rodin mají možnost podílet se aktivně na realizaci vzdělávací nabídky pro děti v mateřské škole – tematické besedy, ukázky činností (práce, zájmy, záliby), exkurze, návštěvy, spolupodílení se na průběhu a organizaci aktivit dětí aj.
- Požadavky rodičů, které nejsou ze strany mateřské školy akceptovatelné – neodpovídající vzdělávacím záměrům, organizačním možnostem, vzdělávacím podmínkám, zdravému fyzickému i psychickému vývoji dítěte, jeho socializaci apod. se snaží ředitelka i učitelky s rodiči projednat, vysvětlovat a zdůvodňovat.

PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

- Problematika předškolního vzdělávání dítěte je konzultována se zákonnými zástupci dítěte a školským poradenským zařízením.
Mateřská škola uplatňuje diferenciaci a individualizaci vzdělávání při plánování a organizaci činností, při určování obsahu, forem i metod vzdělávání; osvojování dovedností v úrovni odpovídající individuálním potřebám a možnostem dítěte zaměřených na samostatnost, sebeobsluhu a základní hygienické návyky v úrovni odpovídající věku dítěte a stupni postižení.
- Dítě se speciálními vzdělávacími potřebami má k naplnění svých vzdělávacích možností právo na poskytnutí bezplatných **podpůrných opatření** mateřskou školou (vyhl. č 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů).
- Podpůrnými opatřeními jsou:
 - poradenská pomoc mateřské školy a školského poradenského zařízení,
 - úprava organizace, obsahu, hodnocení, forem a metod vzdělávání,
 - použití kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic a speciálních učebních pomůcek,
 - úprava očekávaných výstupů vzdělávání v mezích stanovených rámcovým vzdělávacím programem,

- vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu,
 - využití asistenta pedagoga,
 - poskytování vzdělávání nebo školských služeb v prostorách stavebně nebo technicky upravených.
- Zákonný zástupce dítěte má možnost seznámit se s prostředím mateřské školy, s jejími materiálními podmínkami, stavebními dispozicemi (četná schodiště). Má možnost zvážit vhodnost zařazení svého dítěte do stávajících reálných podmínek.
 - Pokud bude podpůrným opatřením stavební úprava prostředí mateřské školy, musí ředitelka zjistit možnost realizace takové úpravy.
 - Budova mateřské školy není bezbariérová.

Podpůrná opatření prvního stupně

- Podpůrná opatření prvního stupně představují minimální úpravu metod, organizace a hodnocení vzdělávání a jsou poskytována dítěti, u kterého se projevuje potřeba úprav ve vzdělávání a zapojení v kolektivu. Mateřská škola je může uplatnit i bez doporučení školského poradenského zařízení.
- Před zahájením poskytování podpůrných opatření prvního stupně zpracuje škola plán pedagogické podpory dítěte, který zahrnuje zejména popis obtíží a speciálních vzdělávacích potřeb dítěte, stanovení cílů podpory a způsobu vyhodnocování naplňování plánu a seznámí s ním zákonného zástupce dítěte.
- Plán pedagogické podpory škola průběžně vyhodnocuje a aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb žáka.
- Nejpozději po třech měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření poskytovaných na základě plánu pedagogické podpory škola vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů. Není-li tomu tak, doporučí mateřská škola zákonnému zástupci dítěte využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení.

Podpůrná opatření druhého až pátého stupně

- Podpůrná opatření druhého až pátého stupně může mateřská škola uplatnit pouze s doporučením školského poradenského zařízení. Podmínkou jejich poskytování je vždy předchozí písemný informovaný souhlas zákonného zástupce dítěte.
- Mateřská škola může místo doporučeného podpůrného opatření přijmout po projednání s příslušným školským poradenským zařízením a s předchozím písemným informovaným

souhlasem zákonného zástupce dítěte jiné podpůrné opatření stejného stupně, pokud to neodporuje zájmu dítěte.

- Podpůrná opatření se poskytují samostatně nebo v kombinacích různých druhů a stupňů v souladu se zjištěnými speciálními vzdělávacími potřebami dítěte.
- Členění konkrétních podpůrných opatření do stupňů, pravidla jejich použití a normovaná finanční náročnost podpůrných opatření druhého až pátého stupně jsou stanovena legislativně.

PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ NADANÝCH

- Za nadané se považuje dítě, které při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.
- Za mimořádně nadané se považuje dítě, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.
- Mateřská škola zajišťuje realizaci všech stanovených podpůrných opatření pro podporu nadání podle individuálních vzdělávacích potřeb dětí v rozsahu prvního až čtvrtého stupně podpory.
- Podpora se uplatňuje zejména v oblasti věcných podmínek.

PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ OD DVOU DO TŘÍ LET

Věcné podmínky

- Do stávajícího inventáře hraček a pomůcek jsou zařazeny hračky a pomůcky vhodné pro děti ve věku od 2 do 3 let, budou nadále obměňovány a doplňovány.
- Vhodnost stávajících hraček a didaktických pomůcek dokáží učitelky mateřské školy posoudit.
- Je pořízen vhodný sedací nábytek pro děti, který zohledňuje jejich menší tělesnou výšku, podporuje správné držení těla při sezení, je bezpečný a stabilní.

- Skříně s vhodnými hračkami a pomůckami jsou pro děti viditelné a dostupné, v denní místnosti pro pobyt dětí jsou i uzavíratelné skříně. Hračky a pomůcky méně vhodné pro tyto děti jsou umístěny ve vyšší poloze.
- Školní stravování se řídí stanovenými výživovými normami a rozpětím finančních limitů na nákup potravin (vyhláška č. 107/2005 Sb., o školním stravování, ve znění pozdějších předpisů). Děti mladší 3 let jsou zařazovány do skupiny strávníků (3 – 6 let) uvedené v Příloze č. 1 této vyhlášky. Množství stravy poskytované pro tyto děti je vhodné přizpůsobit podle jejich individuální potřeby.
- Je vyčleněn prostor (skříň) pro ukládání individuálních hygienických potřeb dětí (pleny, vlhčené ubrousky apod.).
- Umývadla a WC mísy jsou umístěny ve vhodné výši i pro děti ve věku od dvou do tří let, lze využívat plastový schůdek. Děti je používají s asistencí dospělého (zaměstnance MŠ).
- Inkontinenční pomůcky (pleny, podložky) se po výměně okamžitě vloženy do plastového obalu a likvidovány.
- Umývárna je vybavena jednou sprchou. Není vybavena přebalovacím stolem.
- Budova mateřské školy není bezbariérová.

Životospráva, psychosociální podmínky, organizace

- V oblasti životosprávy, psychosociálních podmínek a organizace Je uplatňován obecně stanovený individuální přístup k dítěti.
- U dítěte mezi 2 a 3 rokem je uplatňována výraznější emoční podpora i míra pozornosti a vedení ze strany pedagogických zaměstnanců.
- Pedagog počítá s charakteristickými fázemi vývoje dítěte tohoto věku – obdobím autonomie (uvědomování si vlastního já) a tzv. obdobím vzdoru.
- Prioritou je zajištění pocitu bezpečí, nastavení pravidel (laskavé, ale jasné hranice) a podpora rozvoje samostatnosti.
- Vzdělávací činnosti jsou realizovány individuálně, podle potřeb a volby dětí.
- Dětem je umožněn individuálně přizpůsobený adaptační režim, dostatek času na veškeré aktivity včetně převlékání a stravování, dostatek pohybu, odpočinku...

Personální a pedagogické podmínky

- Mateřská škola získala finanční dotaci v rámci zapojení do realizace operačního programu *Výzkum, vývoj, vzdělávání*. Finanční prostředky z dotace budou využity na plat školního asistenta, který zajišťuje nepedagogickou podporu při péči o děti do tří let.

PODMÍNKY PRO JAZYKOVOU PŘÍPRAVU DĚTÍ S NEDOSTATEČNOU ZNALOSTÍ ČESKÉHO JAZYKA

- Zvláštní právní úprava platí v případě, kdy jsou k předškolnímu vzdělávání v mateřské škole přijati alespoň čtyři cizinci v povinném předškolním vzdělávání. V takovém případě zřídí ředitelka mateřské školy skupinu pro bezplatnou jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání v souladu s vyhláškou č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.
- Ve výše uvedeném případě zřídí ředitelka mateřské školy skupinu pro bezplatnou jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání v souladu s vyhláškou č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Vzdělávání ve skupině pro jazykovou přípravu je rozděleno do dvou nebo více bloků v průběhu týdne.
- Ředitelka mateřské školy může na základě posouzení potřebnosti jazykové podpory dítěte zařadit do skupiny pro jazykovou přípravu rovněž jiné děti, než jsou cizinci v povinném předškolním vzdělávání, pokud to není na újmu kvality jazykové přípravy.

ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ V MATEŘSKÉ ŠKOLE

PŘIJÍMANÍ DĚTÍ K PŘEDŠKOLNÍMU VZDĚLÁVÁNÍ

- Rodiče mohou podat žádost o přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání v době, kdy je vyhlášen termín pro přijímání žádostí k předškolnímu vzdělávání v mateřské škole a potom kdykoli v průběhu roku.
- Děti jsou k předškolnímu vzdělávání přijímány ve správním řízení (zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, dále jen správní řád) na základě dodržení školského zákona, zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a změně některých souvisejících předpisů, ve znění pozdějších předpisů.
- Pokud je počet podaných žádostí o přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání vyšší než počet volných míst v mateřské škole, rozhoduje ředitelka mateřské školy o přijetí či nepřijetí dětí na základě předem stanovených kritérií.
- S kritérii pro rozhodování o přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání jsou zákonní zástupci dětí prokazatelně seznámeni (formulář *žádosti o přijetí k předškolnímu vzdělávání*).
- Další informace k organizaci a provozu mateřské školy jsou obsaženy v dokumentu *Školní řád*.

ZÁSADY PRO PŘECHOD DÍTĚTE Z RODINY DO MATEŘSKÉ ŠKOLY

- Učitelky i rodiče si musí být vědomi problematiky přechodu a vyskytující těžkosti nesmí zlehčovat.
- Přechod dítěte z rodiny do mateřské školy je pro učitelky vlastně plánovaným pedagogickým procesem.
- Rodiče mají po domluvě možnost vykonat s dítětem na kontaktní návštěvu do MŠ – seznámit se s personálem, prostorami školy, uspořádáním dne apod.
- Dítě by mělo být do problematiky přípravy k přechodu zapojeno. Musíme mu dát příležitost k pomalému navozování kontaktů v mateřské škole, jak ke skupině dětí, tak dospělých. K učitelce by dítě mělo navázat pozitivní vztah. Učitelka musí dítěti jeho dočasné odloučení od rodiny usnadnit.

- Rodiče, nemějte negativní představy či předsudky nebo obavy z mateřské školy.
- Učitelky a rodiče se vzájemně informují o vývoji dítěte.
- Učitelky rodičům objasní všechny organizační postupy přechodu, aby se zabránilo případnému nedorozumění.
- Vzájemná otevřenost rodičů a učitelek jsou v zájmu dítěte nutné.
- Ostatní děti jsou vedeny k pochopení, že nováček potřebuje čas k přizpůsobení se novému prostředí. Proto děti, které už do MŠ docházejí, jsou na tuto situaci připravovány (děti by měly pochopit, proč je toto dítě někdy bojácné, někdy pláče nebo se projevuje agresivně).
- Dvouletým dětem je umožněn individuálně přizpůsobený adaptační režim.

VSTUP DÍTĚTE DO MATEŘSKÉ ŠKOLY

Ředitelka:

- seznámí rodiče se zaměstnanci, se školním řádem, prostorami mateřské školy, se základními principy školního vzdělávacího programu, odkáže na seznámení se s jeho obsahem,
- upozorní na psychickou náročnost přechodu dítěte do mateřské školy a nutnost adaptace,
- dohodne s rodiči možnosti adaptace – uspořádání dne v MŠ, na co dítě připravit, jak se chovat apod.,
- se zákonnými zástupci dohodne způsob docházky dítěte do mateřské školy,
- zodpoví zákonným zástupcům dětí veškeré dotazy týkající se organizace, podmínek a průběhu předškolního vzdělávání dětí v mateřské škole a podá veškeré požadované informace,
- přijímá názory, podněty, požadavky, připomínky, ... rodičů k chodu mateřské školy, zohledňuje je a využívá jich podle možností při plánování.

Učitelky:

- přijímají děti vlídně, ranní rozhovor,
- nabízejí pomoc při činnostech, které dítě nezvládá, jsou trpělivé,
- posilují pocit dítěte, že je vítáno,
- kladou na dítě jen takové požadavky, které může zvládnout,
- navozují s dítětem kladný citový vztah,

- stanoví smysluplná a dětem srozumitelná pravidla chodu a soužití ve skupině,
- uspokojují emocionální potřeby dětí,
- zajišťují bezpečnost dětí,
- respektují jejich individuální tempo a umožňují jim dokončit práci,
- nabízejí přiměřené množství intelektových a praktických aktivit,
- učí rutinním dovednostem, zdvořilostním, společenským a hygienickým návykům.

ORGANIZACE ROKU A USPOŘÁDÁNÍ DNE V MATEŘSKÉ ŠKOLE

Organizace školního roku

- Školní rok začíná 1. září a končí 31. srpna.
- Provozní doba mateřské školy je stanovena ve školním řádu (6.15 – 16. 15 hod.) a rodiče jsou s ní seznámeni. Rodiče jsou povinni provozní dobu respektovat.
- Mateřská škola je v provozu celoročně s výjimkou zpravidla 6 – 7 týdnů v období červenec – srpen a v období vánočních prázdnin (viz *Školní řád*).
- Omezení nebo přerušení provozu mateřské školy projedná ředitelka MŠ se zřizovatelem a oznámí včas zákonným zástupcům dítěte (vyvěšení na obvyklém místě). Ředitelka poskytne rodičům informace o zajištění péče o děti v době hlavních prázdnin – při přerušení provozu v mateřské škole (§ 3 odst. 1 vyhlášky č. 14/2005 Sb. ve znění vyhlášky č. 43/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů – projednání přerušení provozu MŠ).
- Ředitelka mateřské školy může ze závažných důvodů, zejména organizačních a technických, vyhlásit nejvýše 5 dnů přerušení provozu ve školním roce. Umožňuje-li to povaha věci, ředitelka školy s dostatečným předstihem oznámí důvody přerušení provozu zřizovateli a zveřejní je způsobem umožňujícím dálkový přístup.
- Rodiče jsou dopředu seznamováni se všemi akcemi (zejména akce mimo školu) a mimořádnými situacemi v mateřské škole (nástěnka, webové stránky mateřské školy, ústní informace).
- Další informace k organizaci a provozu mateřské školy jsou obsaženy v dokumentu *Školní řád*.

Uspořádání dne

- respektuje biorytmus dětí,
- zajišťuje bezpečnost dětí,

- dává možnosti ke spontánnímu pohybu a hře,
- dodržuje intervaly mezi jídly,
- zabezpečuje dostatečnou délku pobytu dětí venku,
- zajišťuje dětem každodenní odpolední odpočinek,
- zajišťuje uspokojování fyziologických potřeb (pití, jídlo, používání WC),
- umožňuje střídání různých aktivit (činnosti, odpočinek),
- nabízí přiměřené množství aktivit,
- dbá na plynulé, klidné přechody mezi činnostmi, přizpůsobuje se situacím, různým podmínkám,
- respektuje individuální tempo dětí a umožňuje dokončit činnosti,
- učí rutinním dovednostem, žádoucím zdvořilostním, společenským a hygienickým návykům, samostatnosti.

ORGANIZACE DNE

Děti se scházejí v jedné třídě (6:15 – 8:00 h). Zpravidla v 8:00 h (po ranní přesnídávce) společně zahájíme den zpěvem u klavíru, básní, příběhem..., sdělováním zážitků, postřehů, informací, svoláním apod. Potom se děti rozejdou do tříd („Ježečci“, „Myšičky“) – dopolední činnosti tak probíhají v obou třídách. Pobyt venku a odpolední činnosti dětí jsou organizovány pro obě třídy společně (souběžné působení učitelek). Souběžně působí zpravidla tři pedagogické pracovnice v době oběda a při přípravě na odpolední odpočinek.

Organizace dne – přibližné časové schéma činností

6:15 – 8:00	Příchod dětí do mateřské školy (+ hygiena).
6:00 – 9:30	Hry a činnosti dětí v hernách nebo tělocvičně (+ hygiena).
9:40 – 11:35	Hry a činnosti dětí venku (+ hygiena a převlékání).
12:15 – 14:30	Odpolední odpočinek (+ hygiena, převlékání), hry a činnosti dětí.
14:45 – 16:15	Odpolední činnosti – hry a činnosti dětí v herně nebo na zahradě, odchod dětí z MŠ.

Organizace dne – časové schéma podávání stravy

7:30 – 8:00	výdej ranní přesnídávky
9:30 – 10:00	výdej ovocné přesnídávky
11:35 – 12:00	výdej oběda
14:30 – 14:45	výdej svačiny

CHARAKTERISTIKA TŘÍD

Předškolní vzdělávání se v mateřské škole uskutečňuje ve dvou třídách, ve kterých se vzdělávají děti z více ročníků → dvě věkově smíšené (heterogenní) třídy. V první třídě („Myšičky“) je zapsáno zpravidla 27 dětí, ve druhé třídě („Ježečci“) 15 dětí. Počet dětí ve třídách je stanoven na základě velikosti prostor tříd. Do tříd jsou děti zařazovány na základě těchto kritérií:

- sourozenec ve třídě,
- již vytvořené vztahy mezi dětmi,
- požadavek rodičů,
- sledování dětí po dobu jednoho měsíce – tvořící se nebo již vytvořené vztahy mezi dětmi, sympatie apod.

V obou třídách se pracuje podle jednotného třídního vzdělávacího programu. Pro práci v obou třídách jsou učitelkami stanoveny stejné dílčí vzdělávací cíle a očekávané výstupy u dětí. Vzdělávací nabídka obsažená v třídním vzdělávacím programu je v podobě praktických či intelektových činností nebo příležitostí. Učitelkám dává možnost pracovat podle vlastního záměru (cíle + očekávané výstupy, tzn., čeho chce dosáhnout učitelka i čeho má být dosaženo u dětí) v integrovaných blocích či vlastních projektech; ponechává učitelkám dostatek volného prostoru k tvořivosti a individualizaci vzdělávání.

SPOLEČNÁ PRAVIDLA

- Individuálně uspokojovat své tělesné potřeby i potřeby psychické, citové apod.
- Chovat se a jednat bezpečně vzhledem k sobě i ostatním.
- Vykonávat samostatně činnosti související se sebeobsluhou (zajištění bezpečnosti dětí).

- Využívat spontánně prostředí třídy a ostatních prostor za předpokladu dodržení smluvených pravidel (bezpečné, správné a ohleduplné zacházení s věcmi, úklid).
- Účastnit se či neúčastnit aktivit nabízených učitelkou nebo ostatními dětmi.
- Nerušit svým jednáním ostatní, pokud mají jinou činnost.
- Neublížovat si navzájem, nepřekřikovat se.
- Oslovovat druhého jménem tak, jak je mu to příjemné.
- Dodržovat přirozenou slušnost a ohleduplnost.
- Podílet se na plánování programu a rozhodování o společných záležitostech.
- Vyjadřovat svůj názor, naslouchat názorům jiných, hledat společná řešení.
- Podílet se na vytváření společných pravidel soužití a respektovat je.

TĚLESNÁ POHODA A VOLNÝ POHYB

Potřeba pohybu přináší dětem radost a je pro jejich zdravý vývoj nepostradatelná. Spontánní tělesný pohyb (hlavně na čerstvém vzduchu) působí příznivě na růst a vývoj dítěte, podporuje rozvoj všech orgánů a tkání, otužuje dítě. Přiměřená pohybová aktivita působí proti stresu a vzniku civilizačních chorob, rozvíjí volní vlastnosti. Musí být všestranná. Při pohybové aktivitě se děti nepoměřují s výkony ostatních, ale s vlastními výkony.

Nezapomínáme na:

- optimální denní režim – střídání činností a odpočinku,
- dostatečnou délku a pravidelnost spánku nebo odpočinku,
- vyhovující a všestrannou výživu, dostatek tekutin,
- dobré sociální a bezpečné prostředí,
- dostatečný a optimální prostor k volné hře dětí,
- rozvíjení hrubé i jemné motoriky a grafomotoriky,
- cvičení rozlišovacích schopností všech smyslů,
- vytváření a upevňování hygienických, kulturních a pracovních návyků,
- rozvíjení samostatnosti a sebeobsluhy,
- specifika dětí dvouletých.

STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU (dále jen ŠVP)

CHARAKTERISTIKA ŠVP

ŠVP čerpá z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání, který je základním pedagogickým dokumentem, vymezujícím státem stanovený rámec předškolního vzdělávání.

Předškolní vzdělávání usnadňuje dítěti jeho další životní i vzdělávací cestu. Jeho úkolem je proto rozvíjet osobnost dítěte, podporovat jeho tělesný rozvoj a zdraví, jeho osobní spokojenost a pohodu, napomáhat mu v chápání okolního světa a motivovat je k dalšímu poznávání a učení, stejně tak i učit dítě žít ve společnosti ostatních a přibližovat mu normy a hodnoty touto společností uznávané.

Úkolem předškolního vzdělávání v mateřské škole je *doplňovat a podporovat rodinnou výchovu* a v úzké vazbě na ni pomáhat zajistit dítěti prostředí s dostatkem mnohostranných a přiměřených *podnětů k jeho aktivnímu rozvoji a učení* (RVP PV).

ŠVP vychází z ročního cyklu střídání období ve spojení s lidskou činností, zvyky a tradicemi, v přirozeném prostředí. Respektuje vztah dětí k současné technice a zájem o globální události ve světě, o společenské dění (společnost, kultura, sport). Je zaměřen na vytváření správného vztahu dětí k živé i neživé přírodě, ke zdravému pohybu, vztahu k místu, kde děti žijí. Zajišťuje rozvoj schopností, vytváření dovedností, postojů, návyků. Za důležité je považováno, že mateřská škola je místem socializace dětí.

CÍLE PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

Umožňujeme rozvoj a vzdělávání každého jednotlivého dítěte v rozsahu jeho individuálních možností a potřeb a snažíme se zajistit zdravý rozvoj a prospívání každého dítěte, jeho učení, socializaci i společenskou kultivaci.

Chceme, aby každé dítě mělo na konci předškolního období vytvořeny základy klíčových kompetencí, tj. kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální, kompetence činnostní a občanské.

HLAVNÍ CÍLE VZDĚLÁVÁNÍ V NAŠÍ MATEŘSKÉ ŠKOLE

Cíle vzdělávání v mateřské škole jsou v souladu s cíli v RVP PV.

Hlavní rámcové cíle:

- 1. Rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání.**
- 2. Osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost.**
- 3. Získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí.**

METODY A FORMY PRÁCE

SPONTÁNNÍ HRA

Hra je základní formou lidské aktivity. Pro dítě předškolního věku je **potřebou a hlavní činností a v jeho rozvoji je nezastupitelná**. Prostřednictvím hry se dítě „vypořádává se světem“. Slouží k vnitřnímu **uspokojení** (nejde tu o výsledek nebo produkt).

Mateřská škola poskytuje dítěti dostatek prostoru pro spontánní aktivity a jeho vlastní plány. Učební aktivity probíhají především formou nezávazné dětské hry, kterou se dítě zabývá na základě svého zájmu a vlastní volby.

Hra pomáhá vyrovnat se s emočními konflikty. Dítě poznává, objevuje, získává zkušenosti potřebné pro život. Může si zkusit činnosti a řešení „jako“. Jestliže si dítě hraje, je zdravé.

Hra

- má význam pro učení dítěte → spontaneita, intenzita,
- pomáhá překlenout rozdíl mezi reálnou a představovanou skutečností,
- rozvíjí všechny schopnosti dítěte předškolního věku, učí se v ní efektivně, získává nové zkušenosti,
- se během vývoje mění, projde několika stádii,
- bez možnosti hrát si by dítě bylo frustrováno až deprivováno a ve vývoji by došlo ke stagnaci a zaostávání,
- z nenaplněné potřeby hrát si, mohou vzniknout problémy v pozdějším životě.

Učitelka :

- do hry vstupuje jako partner, zasahuje citlivě pouze tam, kde je její pomoci třeba,
- může napomáhat navozením situace,
- motivuje k různým formám – experimentování, manipulování, pozorování, konstruování, tvoření, apod.,
- ví, že trvání hry je věcí dítěte → jen ono cítí, jak dlouho si potřebuje hrát,
- dává dost času k dokončení hry, k pokračování ve hře, dbá na uchování „výsledků“ hry, neuklízí je bez souhlasu dítěte, měla by děti s dostatečným předstihem upozornit na to, kdy bude potřeba hru ukončit nebo přerušit (denní režim),
- sleduje dodržování dohodnutých pravidel soužití ve skupině dětí,
- vyvaruje se manipulování s dítětem, vstupování do hry, přeorganizování,
- respektuje, že dítě má právo hru odmítnout, má mít možnost hrát si samo,
- vytváří vhodné prostředí, zajišťuje bezpečnost,
- sleduje dodržování dohodnutých pravidel – střídání se v herních koutcích, úklid hraček a pomůcek na hraní apod.,
- zohledňuje možnosti a specifika dvouletých dětí.

ŘÍZENÉ ČINNOSTI

Neznamenají opak spontaneity, ale její podněcování, probouzení zájmu, využití a zpracování dětských zkušeností, poznatků a dovedností. Učitelka navozuje řízené činnosti jako nabídku pro jednotlivé děti, menší skupinu nebo pro všechny. Děti si mohou vybrat činnost, která vyhovuje typu jejich inteligence, jejich vrozenému způsobu přijímání informací. Řízené činnosti mohou být navozovány tak, aby byl zvolen příhodný čas a prostor pro *prožitkové učení*.

Míra řízení je různá. Respektujeme zájem a schopnosti dítěte soustředit se. Preferujeme dialog s důrazem na dětskou aktivitu. Máme stále na paměti, že *méně znamená více*, že nejde o množství znalostí, které se dítě naučí, nebo kolik tematických částí probereme, ale o *prožitek a zkušenosti, osahání věcí ze všech stran, všemi smysly*.

Využíváme **spontánní činnosti** vedoucí k prožitku a zkušenosti – hra, manipulace, experimentování podle jeho zájmu. Dítě se tak zdravě vyvíjí v širší spontánních činnostech, pohybu a fantazie, které jsou pro tento věk typické a v žádném dalším vývojovém období se neopakují.

UČENÍ

Prožitkové učení

Způsob učení dítěte na základě zkušenosti, prožitku, který je pro dítě předškolního věku přirozený. Učení v širším slova smyslu znamená, že jedinec přirozenými cestami a mechanismy sbírá a zpracovává zkušenosti ze všech oblastí života a po celý svůj život, a to tak, že něco dělá a že to, co dělá, prožívá. Děje se spontánně v souladu s prací mozku, s inteligencí, temperamentem a charakterem a rozvojem socializace. Učení tohoto typu je pro dítě nenásilné, funkční, zdravé. Předškolnímu věku je toto učení nejvlastnější. Nikdy později se již dítě nebude učit s takovou intenzitou, fantazií a efektivitou.

Prožitkové učení řízené

Nezbytným předpokladem uplatňování prožitkového učení řízeného je, že učitelka postupuje s citem *pro rovnováhu mezi přímým řízením činností, svou nepřímou účastí na spontánní hře dětí a využíváním všech dalších situací (ať už běžných v každodenním provozu nebo situací zvláštních, spontánně vzniklých) a okolností, které se přihodí.*

Spontánní sociální učení

Je spontánním učením, které je založeno na principu přirozené nápodoby.

Kooperativní učení

Učení lišící se od učení individuálního tím, že je postaveno na spolupráci dětí při řešení společných složitějších problémů a situací. Děti se učí rozdělovat si sociální role a úkoly, naplánovat činnost, pomáhat si, radit si, vyvíjet společné úsilí, kontrolovat jeden druhého, řešit dílčí spory, spojovat dílčí výsledky do většího celku, hodnotit přínos jednotlivých účastníků.

SPECIFIKA MATEŘSKÉ ŠKOLY

Didaktický styl vzdělávání dětí v mateřské škole je založen na principu *vzdělávací nabídky, na individuální volbě a aktivní účasti dítěte.*

Provázanost aktivit obou tříd

Specifikum mateřské školy je i skutečnost, že je skupina všech dětí úzce propojená, přestože má mateřská škola dvě třídy. Jednak programem, společnými aktivitami, ale také způsobem organizace předškolního vzdělávání. Třídy žijí společným programem, části dne tráví všechny děti společně, zájmové skupinky si děti tvoří průnikem z obou tříd; Všechny učitelky pracují střídavě v obou třídách, znají tedy všechny děti.

Věkově smíšené třídy

Využívání výhod heterogenní třídy jako nejlepšího prostoru k utváření vřelejších vztahů mezi dětmi – vzájemná pomoc mezi dětmi, tolerance, společně prožívané specifické výhody a zákonitosti svého věku.

Přínos vidíme v těchto aspektech:

- většinou méně problémové zapojení nového dítěte do skupiny při jeho adaptaci.
- Předávání poznatků a zkušeností dětmi je přirozenější a jednodušší, protože k sobě mají blíže děti všech věkových kategorií v rámci předškolního věku.
- Čím je věkový rozdíl mezi dětmi větší, tím bohatší a pestřejší jsou kontakty mezi nimi.
- Zvýšení sebevědomí a odpovědnosti starších dětí ve vztahu k mladším, protože si uvědomují svoji vyspělost.
- Děti se učí obstát mezi ostatními, učí se vstoupit do hry, učí se uplatnit a prosadit.
- Snadnější a smysluplnější rozvíjení činností nejmladších dětí, protože činnosti těch starších jsou pro ně inspirací.
- Přirozený rozvoj spontánních aktivit v důsledku vzájemného ovlivňování her a činností dětí mladších a starších. Nabídka her a činností je širší, prožitek z nich hlubší vztahy mezi dětmi jsou přátelštější a vstřícnější, objevuje se méně projevů agresivity, zmírňuje se soupeření, protože starší děti přirozeně zaujmou vedoucí postavení ve skupině.
- Příznivý vliv na sourozenecké vztahy. Sourozenci nejsou odděleni.
- Rychlejší rozvoj komunikativních dovedností dětí. Děti jsou díky širší nabídce interakcí ve skupině aktivnější.
- Rychlejší vývoj pasivního i aktivního slovníku, gramatické stránky řeči nejmladších dětí. Neřeší se tím ovšem problémy se špatnou výslovností, které jsou způsobené jinými vlivy.
- Jedináčci mají příležitost získat specifickou sociální zkušenost.
- Vklad pozitivních sociálních zkušeností a vlastností do budoucna, základy přátelství.

- Možnost soužití dětí sobě blízkých bez ohledu na věkový rozdíl.
- Přirozená nápodoba dětí starších a vyspělejších nejmenšími dětmi.
- Ochrana a pomoc starších dětí mladším.
- Rozvíjení tvořivosti a flexibility učitelek.

„Hospodářský rok“

V rámci přirozeného hospodářského a kulturního odvíjení roku prožívají a připravují děti kulturní představení, veřejně udržují lidové tradice, seznamují se s pěstelstvím, hospodařením, s řemesly, rozvíjejí šikovnost a zručnost. Průběžně probouzíme díky aktivním hudebně-dramaticky-pohybovým zážitkům (při zpracování lidových námětů, při improvizaci i divadle) vztah k řeči, hudbě, rytmu, pohybu, mezilidskému sdělování a naslouchání. Podporujeme tím obratnost, soustředění, orientaci v prostoru, uvědomování si vlastního těla, rytmu, rozvíjíme zdravé sociální vztahy, zdravý růst tělesný provázaný s duševním vývojem.

„Škola v přírodě“

Pobyty v přírodě spojené s pohybem, s pozorováním živé i neživé přírody, se získáváním poznatků, vědomostí, zkušeností i dovedností; s experimentováním a prožíváním. Děti vedeme k vlastním úsudkům a schopnosti využívat poznání při dalších činnostech. Učíme je uvědomělému vztahu k přírodě jako celku a místu pro život i ke vnímání a poznávání jejích jednotlivých součástí (živočichové, stromy, byliny, voda, přírodniny....). Naše putování vedou do různých ekosystémů – louky, potůček, studánky, les, pole, pastviny apod.

Přirozeně, pohodově, prožitkem za vlastním objevem, poznáním, zkušeností...

- Přirozenost v jednání s dítětem i při volbě činností, reálné a srozumitelné vzdělávací situace.
- Prožitky v rozmanitém prostředí jako hlavní nástroj poznávání, objevování, seberozvíjení dětí.
- Všeestrannost rozvoje podle individuálních potřeb a nadání dítěte, cílící na rozvoj osobnosti, schopné samostatného úsudku a kreativního myšlení, připravené se vzdělávat.
- Maximum prostoru pro samostatné uvažování dětí, pro invenci, myšlení, kooperativní práci, zkoumání, pozorování...
- Zdravý životní styl – pohyb, čerstvý vzduch, strava, programy prevence zdraví (vzdělávací bloky, dětské besedy se zdravotníky, terapeutky ...).

- Kulturní život dětí (účast na kulturním dění v místní části, divadlo, koncerty, exkurze, výstavy, besedy...).
- Otevřenost rodině: rodiče se mohou podle zájmu a předchozí domluvy zapojit do denního programu, spolupracovat, přicházet s vlastními návrhy; jednou měsíčně se koná aktivní odpoledne s celými rodinami, se společnými zážitky, rodiče mohou být podle svého zájmu spoluorganizátory; upřednostňujeme osobní, přirozenou komunikaci před oficiálními schůzemi.
- Využívání výhod heterogenní třídy jako nejlepšího prostoru k utváření vřelejších vztahů mezi dětmi – vzájemná pomoc mezi dětmi, tolerance, společně prožívané specifické výhody a zákonitosti svého věku.
- Provázanost aktivit obou tříd – všechny učitelky pracují střídavě v obou třídách, znají tedy všechny děti. Třídy "žijí" společným programem, části dne tráví všechny děti společně, zájmové skupinky si děti tvoří průnikem z obou tříd.
- Poskytování nadstandardních aktivit a programů.

„Klub Předškolák“

Organizace vzdělávání v mateřské škole umožňuje realizovat specifické aktivity pro děti s povinností předškolního vzdělávání. Tyto aktivity probíhají v době mezi 13:00 a 14:00 h. Tyto aktivity jsou zaměřeny intelektově i činnostně. Učitelky mají prostor na rozvíjení a procvičování potřebných dovedností, poznatků, zkušeností, návyků..., k učení a poznání dětí (z hlediska potřeb i možností jejich rozvojové úrovně). V této době mají děti prostor i na odpočinek podle své vlastní potřeby.

Pořádání akcí pro celou rodinu

Organizujeme mimoškolní akce pro celou rodinu. Chceme dětem připravit zážitky, které společně prožijí nejen se svými kamarády, ale i s rodiči, sourozenci či ostatními blízkými.

Výuka hry na zobcovou flétnu

Výuka hry na zobcovou flétnu je nadstandardní nabídkou pro děti v posledním ročníku před zahájením povinné školní docházky, které docházejí do mateřské školy. Je realizována bezplatně. Výuku organizují a provádějí učitelky mateřské školy v době, kdy neprobíhají hlavní vzdělávací činnosti v mateřské škole. Zákonný zástupce může své dítě přihlásit v termínu, který je zveřejněn na obvyklém místě – na nástěnce v mateřské škole a webových stránkách. Učitelky seznámí

zákonného zástupce přihlášeného dítěte s náležitostmi výuky (doba výuky, četnost lekcí, pomůcky a potřeby, jak s dětmi procvičovat apod.). Za bezpečnost přihlášených dětí v době výuky hry na zobcovou flétnu odpovídají učitelky, které výuku provádějí. Výuka probíhá po celý školní rok, s výjimkou letních prázdnin (červenec, srpen). Zákonný zástupce je učitelkami informován o pokrocích dítěte a má možnost své dítě kdykoliv odhlásit.

Podrobnější informace jsou k dispozici na webových stránkách mateřské školy (www.mskudlov.cz)

VZDĚLÁVACÍ OBSAH

KRITÉRIA PRO TVORBU OBSAHU VZDĚLÁVÁNÍ

Těmito kritérii je především soubor **očekávaných výstupů** v kurikulárním dokumentu *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*.

Důležité je pro nás:

- **uspokojování potřeb (hra, pohyb, zážitky a prožitky, experimentování, bádání a objevování, komunikace, myšlení, samostatnost...).**

Zajištění možností uspokojování potřeb každého dítěte v co největší míře – zejména potřeby hry, pohybu, nových zážitků a prožitků, experimentování, poznávání, získávání nových poznatků a zkušeností, potřeby rozvíjet se, komunikovat, uplatňovat se v rámci kolektivu, rozvíjet svoji aktivitu, myšlení a samostatnost.

- **Osobní rozvoj podle individuálních možností, učení, socializace.**

Umožnění a zajištění rozvoje a vzdělávání každého jednotlivého dítěte v rozsahu jeho individuálních možností a potřeb, zdravého rozvoje a prospívání každého dítěte, jeho učení, socializaci i společenskou kultivaci.

- **Klíčové kompetence potřebné pro život.**

Vytváření základů klíčových kompetencí, tj. kompetencí k učení, kompetencí k řešení problémů, kompetencí komunikativních, kompetencí sociálních a personálních, kompetencí činnostních a občanských u každého dítěte podle jeho možností.

- **Vzdělávání ve všech oblastech formou integrovaných bloků.**

- Strukturace obsahu předškolního vzdělávání do oblastí, které odrážejí vývoj dítěte, jeho přirozený život, zrání a učení. Jednotlivé oblasti vzdělávání jsou rozlišeny na základě vztahů, které si dítě postupně vytváří k sobě samému, k druhým lidem a okolnímu světu.

- **Dodržování věkových a vývojových zákonitostí.**

Volba vzdělávacích cílů a očekávaných výstupů, které vycházejí z věkových a vývojových zákonitostí osobnosti dítěte.

- **Vhodně koncipovaný vzdělávací obsah.**
- Vzdělávací obsah v podobě čtyř nosných klíčových integrovaných bloků (tematických celků). Každý tematický celek je potom v třídním vzdělávacím programu rozčleněn na tematické části, které mají svůj ústřední motiv (pohádka, příběh, událost...) a jsou podle něj nazvány.
- **Podpora rozvoje samostatnosti.**
Čím větší míru dovedností si dítě osvojí, tím větší míru samostatnosti získá, tím větší bude mít míru jistoty, sebedůvěry i pocitu bezpečí.

VZDĚLÁVACÍ OBSAH A VZDĚLÁVACÍ NABÍDKA

Vzdělávací obsah je v rámcovém vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání upořádan do *pěti vzdělávacích oblastí*. Z těchto vzdělávacích oblastí vycházíme a dále s nimi pracujeme v našem školním vzdělávacím programu.

Obsah předškolního vzdělávání je strukturován do oblastí, které odrážejí vývoj dítěte, jeho přirozený život, zrání i učení. Jednotlivé *oblasti vzdělávání* jsou rozlišeny na základě vztahů, které si dítě postupně vytváří k sobě samému, k druhým lidem i k okolnímu světu.

Tyto oblasti jsou nazvány:

1. Dítě a jeho tělo
2. Dítě a jeho psychika
3. Dítě a ten druhý
4. Dítě a společnost
5. Dítě a svět

Máme stanovený vzdělávací záměr a hlavní téma ŠVP. Hlavní téma je rozděleno do čtyř celků podle ročních období a jim odpovídajících přirozených jevů, situací, činností a skutečností, což umožňuje využívat a uskutečňovat praktické činnosti, pozorování, objevování, poznávání, experimentování, která vycházejí z reality co nejvíce.

Pro každý celek je stanovený určitý vzdělávací záměr. Je daná přibližná doba jejich realizace. Tento způsob rozdělení integrovaných bloků (tematických celků) dává učitelkám možnost volnosti pro využití nápadů, situací, příležitostí; každoročního obměňování námětů tematických celků – možnost tvořivě a pružně pracovat na třídním vzdělávacím programu (TVP).

V integrovaných blocích se uplatňují všechny vzdělávací oblasti. Jsou zde stanoveny dílčí vzdělávací cíle (vzdělávací záměry pedagogů), očekávané výstupy u dětí (tzn. vše, čeho má být u dětí dosaženo na základě stanovených vzdělávacích cílů), vzdělávací nabídka (prostředek, který vede k dosažení vzdělávacího záměru pedagogů a k vytvoření výstupů u dětí, které jsou pro předškolní dítě dosažitelné, odpovídající možnostem každého dítěte → k vytvoření základů klíčových kompetencí), je zde poznačeno, které klíčové kompetence jsou u dětí rozvíjeny.

Tyto celky jsou sestaveny tak, aby na jejich základě mohly učitelky vytvářet tematické části třídního vzdělávacího programu (plánovat svoji vzdělávací a výchovnou práci). Nabídka činností je tak provázána tématem, které je dětem blízké, přirozené a užitečné.

Vzdělávací obsah tvoří učivo v podobě čtyř nosných klíčových integrovaných bloků. Každý klíčový integrovaný blok je v třídním vzdělávacím programu rozdělen na další podtémata, která mají svůj ústřední motiv (pohádka, příběh, událost) a jsou podle něj nazvána. Vzdělávací cíle a očekávané výstupy vycházejí z pěti oblastí předškolního vzdělávání, které jsou uvedené výše. Jednotlivé oblasti se propojují, vzájemně se ovlivňují a vytvářejí nedělitelný celek, prolínají se, prostupují, vzájemně se podmiňují a doplňují, navazují na sebe a na některých místech se překrývají.

Učitelky mohou časový plán, vzdělávací cíle, očekávané dílčí výstupy i vzdělávací nabídku jednotlivých klíčových integrovaných bloků pro potřeby svého projektování, dle svého uvážení a podle konkrétních potřeb a situací upravovat, konkretizovat, doplňovat, vybírat jen některé, či je zcela nahradit jinými, které jsou aktuálně vhodnější. Je tak možné, že některé stanovené okruhy poznatků nebudou realizovány v jednom školním roce, ale například v průběhu dvou nebo tří let.

TŘÍDNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM (dále jen TVP) – aktuální plánování předškolního vzdělávání v průběhu školního roku.

TVP je jednotný pro obě třídy. Na jeho tvorbě se podílejí všechny učitelky.

Zdůvodnění: všechny učitelky pracují s dětmi obou tříd, střídají se v pravidelných týdenních cyklech. Svoji práci (vhodnost stanovených vzdělávacích cílů, volba vzdělávací nabídky, formy a metody práce) i dílčí výstupy – úroveň osvojování klíčových kompetencí dětí – hodnotí společně. Obsah a náplň těchto konkrétně vymezených údajů v TVP se odvíjí od zájmů, schopností, potřeb, individuálních předpokladů a vývojových zákonitostí konkrétních dětí, konkrétní skupiny. TVP obsahuje následující údaje: *vzdělávací cíle v jednotlivých vzdělávacích oblastech*, tj. záměry

pedagoga, cíle jeho pedagogického snažení; *vzdělávací výstupy*, tj. vše čeho by u dítěte mělo být na úrovni jeho možností dosaženo záměrným pedagogickým působením (dovednosti, vědomosti, návyky, postoje, poznatky, zkušenosti...); *vzdělávací nabídka*, tj. soubor nejrůznějších činností s určitým vzdělávacím záměrem. Mohou být vloženy doplňující poznámky, stručný přehled hlavních záměrů, texty pohádek a příběhů, melodie a texty písní, básní, říkadel, další metodický materiál apod.

VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

- Pokud by se v mateřské škole vzdělávalo dítě se speciálními vzdělávacími potřebami, je mateřská škola připravena se zapojením podpory zajistit vzdělávání těchto dětí s maximálním využitím zapojení a vzdělávacího potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti.
- Pokud by to vyžadovaly speciální vzdělávací potřeby dítěte, zpracuje mateřská škola **individuální vzdělávací plán**.
- Individuální vzdělávací plán
 - se zpracovává na základě doporučení školského poradenského zařízení a žádosti zákonného zástupce dítěte,
 - je závazným dokumentem pro zajištění speciálních vzdělávacích potřeb žáka, vychází ze školního vzdělávacího programu,
 - obsahuje údaje o skladbě druhů a stupňů podpůrných opatření a další důležité informace, zejména o úpravách obsahu vzdělávání dítěte, úpravách vzdělávacích metod a forem aj.,
 - je zpracován bez zbytečného odkladu, nejpozději však do prvního měsíce ode dne, kdy mateřská škola obdrží doporučení a žádost zákonného zástupce dítěte,
 - může být doplňován a upravován v průběhu celého školního roku podle potřeb dítěte.
- Zpracování a provádění individuálního vzdělávacího plánu zajišťuje ředitelka mateřské školy.
- Individuální vzdělávací plán se zpracovává ve spolupráci se školským poradenským zařízením a zákonným zástupcem dítěte.
- Mateřská škola seznámí s individuálním vzdělávacím plánem všechny pedagogické pracovníky školy a zákonného zástupce dítěte, který tuto skutečnost potvrdí svým podpisem.

Poskytování vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu lze pouze na základě písemného informovaného souhlasu.

VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ NADANÝCH

- Zjišťování mimořádného nadání včetně vzdělávacích potřeb dítěte provádí školské poradenské zařízení ve spolupráci se zákonnými zástupci a mateřskou školou.
- Pokud se nadání dítěte projevuje v oblastech pohybových, manuálních nebo uměleckých dovedností, vyjadřuje se školské poradenské zařízení zejména ke specifikům osobnosti dítěte, které mohou mít vliv na průběh jeho vzdělávání.
- Míru nadání zhodnotí odborník v příslušném oboru, jehož odborný posudek poskytne zákonný zástupce školskému poradenskému zařízení.
- Dítě, které vykazuje známky nadání, je dále podporováno.
- Vzdělávání dětí probíhá takovým způsobem, aby byl stimulován rozvoj jejich potenciálu včetně různých druhů nadání a aby se tato nadání mohla ve škole projevit a pokud možno i uplatnit a dále rozvíjet → individualizace.
- Nadaným dětem lze v souladu s vývojem jejich dovedností rozšířit obsah vzdělávání nad rámec stanovený školním vzdělávacím programem.
- Vzdělávání mimořádně nadaného dítěte se může uskutečňovat podle **individuálního vzdělávacího plánu**, který vychází ze školního vzdělávacího programu mateřské školy, závěrů psychologického a speciálně pedagogického vyšetření a vyjádření zákonného zástupce dítěte.
- Individuální vzdělávací plán je závazným dokumentem pro zajištění vzdělávacích potřeb mimořádně nadaného dítěte a je součástí jeho dokumentace.
- Individuální vzdělávací plán je zpracován po bez zbytečného odkladu po zahájení vzdělávání mimořádně nadaného dítěte, nejpozději však do 1 měsíce ode dne, kdy mateřská škola obdrží doporučení.
- *Individuální vzdělávací plán* obsahuje:
 - závěry doporučení školského poradenského zařízení,
 - závěry psychologického a speciálně pedagogického vyšetření a pedagogické diagnostiky, které blíže popisují oblast, typ a rozsah nadání a vzdělávací potřeby mimořádně nadaného dítěte, případně vyjádření registrujícího pediatra,

- údaje o způsobu poskytování individuální pedagogické, speciálně pedagogické nebo psychologické péče,
 - vzdělávací model pro mimořádně nadané dítě,
 - údaje o potřebě úprav obsahu vzdělávání, volbu pedagogických postupů,
 - seznam doporučených učebních pomůcek a materiálů,
 - určení pedagogického pracovníka školského poradenského zařízení, se kterým bude mateřská škola spolupracovat při zajišťování péče o mimořádně nadané dítě,
 - určení pedagogického pracovníka mateřské školy pro sledování průběhu jeho vzdělávání a pro zajištění spolupráce se školským poradenským zařízením.
- Individuální vzdělávací plán je zpracován po bez zbytečného odkladu po zahájení vzdělávání mimořádně nadaného dítěte, nejpozději však do 1 měsíce ode dne, kdy mateřská škola obdrží doporučení.
 - Individuální vzdělávací plán může být doplňován a upravován v průběhu školního roku.
 - Zpracování a provádění individuálního vzdělávacího plánu zajišťuje ředitelka mateřské školy.
 - Individuální vzdělávací plán se zpracovává ve spolupráci se školským poradenským zařízením a zákonným zástupcem dítěte.
 - Mateřská škola seznámí s individuálním vzdělávacím plánem všechny pedagogické pracovníky školy a zákonného zástupce dítěte, který tuto skutečnost potvrdí svým podpisem. Poskytování vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu lze pouze na základě písemného informovaného souhlasu.

VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ OD DVOU DO TŘÍ LET

- Učitelky si uvědomují specifika související s úrovní motoriky, jazykového, psychického vývoje dítěte, berou ohled na jiné tempo rozvoje prosociálních vztahů mezi dětmi.
- Specifika: dvouleté dítě je egocentrické, projevuje velkou touhu po poznání, experimentuje, objevuje. Vymezuje se vůči ostatním, osamostatňuje se. Neorientuje se v prostoru a čase, žije tady a teď.
- Rozdíly v psychomotorickém vývoji jednotlivých dětí mohou být velmi výrazné. Proto je již zde nutné sledovat pokroky konkrétního dítěte a neprovádět vzájemné srovnávání dětí.

- Plánování a realizace konkrétních vzdělávacích činností se přizpůsobuje možnostem a schopnostem dětí.
- Učitelky volí metody a formy práce přizpůsobené možnostem a schopnostem dětí.
- Všechny činnosti se střídají (spontánní, řízené). Děti se nejvíce učí nápodobou, situačním učením, upřednostňují komunikaci s dospělým, uplatňuje se paralelní hra.
- Děti často vyžadují opakování činností, potřebují pravidelné rituály.
- Děti mladší tří let nedokážou delší dobu soustředit, pozornost udrží jen velmi krátkou dobu.
- Dvouleté dítě má velkou potřebu aktivního pohybu a zároveň potřebuje častější odpočinek nejen po stránce fyzické, ale i psychické.
- Největší prostor musí být ponechán volné hře a pohybovým aktivitám.
- Důležitá je spolupráce učitelek s rodiči – vzájemné naslouchání, respektování, projevený zájem, dodržování dohodnutých pravidel, vstřícnost a ochota hledat v reálné situaci co nejoptimálnější podmínky pro rozvoj dítěte.

VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ S NEDOSTATEČNOU ZNALOSTÍ ČESKÉHO JAZYKA

- Mateřská škola uzpůsobuje didaktické postupy a dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka věnuje cílenou podporu.
- Zvláštní právní úprava platí v případě, kdy jsou k předškolnímu vzdělávání v mateřské škole přijati alespoň čtyři cizinci v povinném předškolním vzdělávání. V takovém případě zřídí ředitelka mateřské školy skupinu pro bezplatnou jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání v souladu s vyhláškou č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.
- Ve výše uvedeném případě zřídí ředitelka mateřské školy skupinu pro bezplatnou jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání v souladu s vyhláškou č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Vzdělávání ve skupině pro jazykovou přípravu je rozděleno do dvou nebo více bloků v průběhu týdne.
- Ředitelka mateřské školy může na základě posouzení potřebnosti jazykové podpory dítěte zařadit do skupiny pro jazykovou přípravu rovněž jiné děti, než jsou cizinci v povinném předškolním vzdělávání, pokud to není na újmu kvality jazykové přípravy.

Hlavní téma	OD PODZIMU DO LÉTA
Vzdělávací záměr	V duchu přirozené životní logiky obsáhnout čtyři roční období. Roční období v přirozených souvislostech (personalizace a socializace dítěte, lidská činnost, myšlení, učení, řeč, smysly, city, pohyb, zdraví, příroda, společnost, kultura, technika, svátky a významné dny, rodina, zvyky, tradice, svět).
Doba realizace	1 rok
Integrované bloky	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Na podzim</i> 2. <i>V zimě</i> 3. <i>Na jaře</i> 4. <i>V létě</i>
Vzdělávací záměr integrovaného bloku „ <i>Na podzim</i> “	Seznamovat děti s prostředím MŠ, novými kamarády i dospělými – socializace dítěte. Motivovat je ke spolupráci na tvorbě pravidel chování a jednání. Umožnit poznávání nejbližšího okolí. Vést je k uvědomění si změn, které v přírodě na podzim přicházejí. Motivovat děti k experimentování, k přirozenému získávání zkušeností. Rozvíjet u dětí smyslové vnímání, sociální vnímavosti, posilovat kladný vztah k přírodnímu prostředí. Vytvářet příležitosti k poznávání živé i neživé přírody. Rozvíjet pozitivní vztah k lidské práci a hodnotám vytvořeným lidmi. Seznamovat děti s lidskou prací a zábavou v minulosti i současnosti. Zprostředkovávat jim pracovní, výtvarné a další estetické zkušenosti (poslech hudby, prózy, veršů, apod.). Seznamovat je se zvyky a tradicemi. Učit schopnosti vyjádřit různé děje a nálady prostřednictvím fantazie, verbálního i neverbálního projevu. Rozvíjet jejich pohybovou koordinaci, motoriku. Umožnit dětem uplatňování svých nápadů při společných činnostech – počáteční schopnost spolupráce, samostatnosti, schopnost bavit sebe i druhé.
Doba realizace	2,5 měsíce
Vzdělávací záměr integrovaného bloku „ <i>V zimě</i> “	Rozvíjet prosociální chování, komunikaci, schopnost vytvářet citové vztahy a prožitky. Rozvíjet a kultivovat estetické a mravní vnímání. Utvářet u dětí představu o kvalitě zdraví, bezpečí a pohybu. Umožnit dětem experimentovat, tvořit, samostatně se vyjadřovat. Dávat příležitosti k poznávání živé i neživé přírody; života lidí. Seznamovat je s obyčejí a tradicemi zimního období. Vytvářet u dětí zdvořilostní návyky (etiketa), učit je úctě k lidem a vzájemné toleranci. Předškoláci – uvědomování si, že budou školáci – procvičování činností s písmeny a čísly, rozvíjení orientace v číselné řadě a skupině, vytváření základů pro práci s informacemi, orientace v prostoru a čase, seznamování s pravidly bezpečnosti. Rozvíjení jemné

	i hrubé motoriky, grafomotoriky; sportovní činnosti. Rozvíjení smyslů, paměti, logického myšlení a řečové aktivity (slovní zásoba, gramatická správnost, výslovnost, atd.).
Doba realizace	2,5 měsíce
Vzdělávací záměr integrovaného bloku „ <i>Na jaře</i> “	Vytvářet u dětí povědomí o zdravém životním stylu a ochraně zdraví (i v dopravním ruchu – prevence). Pěstovat dětské schopnosti podílet se na ochraně životního prostředí v rámci svých možností. Vést je k úctě k životu ve všech jeho formách, vytvářet u nich povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, vést je k pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit, k osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí. Posilovat přirozené poznávací city (zvědavost, zájem, radost z objevování apod.). Rozvíjet jejich tvořivost, (tvořivé myšlení, řešení problémů, tvořivé sebevyjádření), představivost a fantazii. Seznamovat je se zvyky a tradicemi, s lidovou slovesností. Rozvíjet morální a estetické cítění, účastnit se pohybových aktivit vedoucích k rozvoji pohybových schopností a vytváření základních dovedností. Motivovat děti k podílení se na přípravě a realizaci oslav, učit je vyjadřovacím schopnostem (receptivním i produktivním), poznávat krásu a možnosti jazyka. Poznávání současnosti i historie místa a města, ve kterém žijí.
Doba realizace	2,5 měsíce
Vzdělávací záměr integrovaného bloku „ <i>V létě</i> “	Upevňovat rodinné hodnoty, schopnost spolupracovat a navzájem si pomáhat. Seznamovat děti s lidským tělem po stránce fyzické i psychické, rozvíjet psychomotoriku, jemnou i hrubou motoriku, učit je orientaci v tělovém schématu. Učit poznávat sebe sama i druhé – uvědomění si své identity, svých možností, vést k sebedůvěře a sebeovládání. Vytvářet u dětí povědomí o existenci jiných kultur, národů a národností, o světě jako celku i o jednotlivých kulturách. Seznamovat je se světem lidí, kultury, umění, zprostředkovávat poznávání pravidel společenského soužití i bezpečného života, vést k uvědomování si morálních hodnot. Vytvářet povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí. Motivovat je k poznávání a pozorování vnějšího prostředí (místo bydliště, město, země, svět). Seznamovat s elementárními dětmi srozumitelnými reáliemi o místě, kde žije, o naší republice, o jiných zemích, o světě.
Doba realizace	2,5 měsíce

Vzdělávací obsah – dílčí vzdělávací cíle, očekávané výstupy, vzdělávací nabídka

Integrovaný blok : „Na podzim“

<i>Oblast</i>	<i>Dílčí vzdělávací cíle</i>	<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Vzdělávací nabídka (námetý, okruhy činností)</i>	<i>Rizika</i>	<i>Klíčové kompetence</i>
<i>Oblast biologická</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj a užívání všech smyslů. • Rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí. • Osvojení si věku přiměřených praktických dovedností. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.). • Ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, model. hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji. • Zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky 	<ul style="list-style-type: none"> • Lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, hody, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezónní činnosti, míčové hry apod.) • Smyslové a psychomotorické hry. • Konstruktivní a grafické činnosti. • Hudební a hudebně pohybové hry a činnosti. • Činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí. • Manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nerespektování rozdílných tělesných a smyslových předpokladů a pohybových možností jednotlivých dětí. • Nevhodné prostory pro pohybové činnosti a nevhodná organizace z hlediska bezpečnosti dětí. • Nedostatečný respekt k individuálním potřebám dětí (k potřebě pohybu, spánku, odpočinku, látkové výměny, osobního tempa a teplené pohody, k potřebě soukromí, apod.). 	K1, K2, K3, K4, K5

		<p>(starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.). 	<ul style="list-style-type: none"> • Jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod. 		
<i>Oblast psychologická</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování). • Posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování). • Rozvoj, zpřesňování a kultivace smysl. vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto 	<ul style="list-style-type: none"> • Učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí). • Vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách. • Vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se). • Vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimát si (nového, změněného, chybějícího). • Poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno. 	<ul style="list-style-type: none"> • Společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.). • Atikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti. • Poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových, divadelních pohádek a příběhů. • Vyprávění toho, co dítě slyšelo, nebo shlédlo. 	<ul style="list-style-type: none"> • Málo příležitosti k samostatným řečovým projevům dítěte (spontánním i řízeným) a slabá motivace k nim. • Špatný jazykový vzor. • Nedostat příležitostí k poznávacím činnostem založeným na vlastní zkušenosti. • Převaha předávání hotových poznatků slovním poučováním a vysvětlováním. 	K1, K2, K3, K4, K5

	<p>funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření). • Rozvoj schopnosti sebeovládání. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi). • Vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení. • Naučit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.). • Chápat slovní vtip a humor. • Postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí. • Chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase. 	<ul style="list-style-type: none"> • Přednes, recitace, dramatizace, zpěv. • Hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest. • Přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování. • Záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí. • Motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností. • Konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.). • Spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty. • Estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další). • Činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu. 		
--	---	--	---	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> • Výlety do okolí (do přírody, apod.). • Komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv. • Samostatný slovní projev na určité téma. • Vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co shlédlo. • Přednes, recitace, dramatizace, zpěv. • Záměrné pozorování kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování. • Činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod. • Řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant. 		
<i>Oblast interpersonální</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Seznamovat se s pravidly chování ve vztahu k druhému. • Rozvoj kooperativních dovedností. 	<ul style="list-style-type: none"> • Navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho. 	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivity podporující sblížení dětí. • Aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.). 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatek pozitivních příkladů a vzorů prosociálního chování, málo vstřícné postoje dospělých k dítěti i k sobě navzájem. 	K1, K2, K3, K4, K5

		<ul style="list-style-type: none">• Uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je.	<ul style="list-style-type: none">• Hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého.• Činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě.• Hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.• Běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým.• Sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy.• Kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách.• Společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému.• Četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením.	<ul style="list-style-type: none">• Nedostatečně psychosociálně "bezpečné" prostředí, neautentické, s nedostatkem porozumění a tolerance.• Nejednoznačně formulovaná pravidla chování ve vztahu k druhému, nedodržování přijatých pravidel, špatný vzor.• Soustředění pozornosti pouze na verbální formy komunikace.	
--	--	--	---	--	--

<p><i>Oblast sociálně-kulturní</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí. • Rozvoj schopnosti žít ve společnosti ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané. 	<ul style="list-style-type: none"> • Chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé. • Porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých. • Pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat. • Vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí). • Zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj. 	<ul style="list-style-type: none"> • Běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování. • Aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy. • Různorodé společné hry a skupinové aktivity (námetové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.), umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích. • Receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének). • Spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě. • Přípravy a realizace společných zábah a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.). • Tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatek estetických a etických podnětů a příležitostí k jejich kultivovanému prožívání a vyjádření. • Nevhodný mravní vzor okolí (děti jsou svědky nespravedlivého, nezdravého, hrubého, ironického, popř. agresivního chování, netolerantních, necitlivých či nevšímavých postojů apod.) včetně nevhodných vzorů v médiích. • Schematické mravní hodnocení bez možnosti dítěte vyjádřit vlastní úsudek. • Nevšímavost k nevhodné komunikaci a jednání mezi dětmi, přehlížení nežádoucího chování některých dětí, schematické řešení konfliktů bez zjišťování příčin jejich vzniku. • Nedostatek příležitostí k rozvoji uměleckých 	<p>K1, K2, K4, K3, K5</p>
--	--	---	--	---	---------------------------

			<p>apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a tříbení vkusu.</p> <ul style="list-style-type: none">• Setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě.• Hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává.• Aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí.• Hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými	<p>dovedností dítěte a k vytváření jeho estetického vztah k prostředí, ke kultuře a umění.</p>	
--	--	--	---	--	--

			druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.).		
<i>Oblast environmentální</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách. • Rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám. • Vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách. 	<ul style="list-style-type: none"> • Osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi. • Pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat. • Vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí). • Zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrá- 	<ul style="list-style-type: none"> • Přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety. • Přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (příroda živá i neživá, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období). • Práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií. • Kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování). 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatek příležitostí vidět a vnímat svět v jeho pestrosti a změně, v jeho dění a řádu. • Nedostatečné a nepřiměřené informace, nedostatečné, nepravdivé nebo žádné odpovědi na otázky dětí. • Jednotvárná, málo rozmanitá nabídka činností, málo podnětné, málo pestré a málo obměňované prostředí, nebo prostředí nepřehledné, neupravené, neuspořádané, s nadbytkem hraček a věcí. • Výběr a nabídka témat, která jsou životu dítěte příliš vzdálená, pro jeho 	K1, K2, K3, K4, K5

		<p>bět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě tě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními dětskými srozumitelnými reáliemi o naší republice). • Pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, potok apod.). • Sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé. • Práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií. • Praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami). 	<p>vnímání a chápání náročná, která přesahují přirozenou zkušenost dítěte a nejsou pro dítě prakticky využitelná.</p> <p>• Užívání abstraktních pojmů, předávání „hotových“ poznatků.</p>	
--	--	--	---	---	--

--	--	--	--	--	--

Integrovaný blok : „V zimě“

<i>Oblast</i>	<i>Dílčí vzdělávací cíle</i>	<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Vzdělávací nabídka (náměty, okruhy činností)</i>	<i>Rizika</i>	<i>Klíčové kompetence</i>
<i>Oblast biologická</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí. • Rozvoj a užívání všech smyslů. • Osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí. 	<ul style="list-style-type: none"> • Koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou. • Vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu. • Ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem. • Rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých. 	<ul style="list-style-type: none"> • Manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním. • Zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení). • Konstruktivní a grafické činnosti. • Hudební a hudebně pohybové hry a činnosti. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatečný respekt k individuálním potřebám dětí (k potřebě pohybu, spánku, odpočinku, látkové výměny, osobního tempa a tepelné pohody, k potřebě soukromí, ap.). • Nerespektování rozdílných tělesných a smyslových předpokladů a pohybových možností jednotlivých dětí. 	K1, K2, K3, K4, K5

	<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj fyzické i psychické zdatnosti • Uvědomění si vlastního těla. • Osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zachovávat správné držení těla. • Zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku). • Ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.). • Zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.). • Zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se 	<ul style="list-style-type: none"> • Jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod. • Činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí. • Lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, hody, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezónní činnosti, míčové hry apod.). • Příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků. • Činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí. • Příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozících při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemocí, nezdravých návyků a závislostí. 	<ul style="list-style-type: none"> • Omezování spontánních pohybových aktivit, nepravidelná, málo rozmanitá či jednostranná nabídka pohybových činností. • Denní režim nevyhovující fyziologickým dětským potřebám a zásadám zdravého životního stylu. • Absence či nedostatek řízených pohybových aktivit vedoucích k osvojení nových pohybových dovedností. 	
--	--	--	---	--	--

		<p>o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem. 	<ul style="list-style-type: none"> • Smyslové a psychomotorické hry. 		
<i>Oblast psychologická</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování). • Rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu. • Rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření). • Rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání. 	<ul style="list-style-type: none"> • Poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma. • Správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči. • Naučit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.). • Přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit. • Chápat slovní vtip a humor. • Řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“. 	<ul style="list-style-type: none"> • Artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti. • Samostatný slovní projev na určité téma. • Poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů. • Aktivity umožňující rozvíjení slovní zásoby. • Vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co shlédlo. • Přednes, recitace, dramatizace, zpěv. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatek možností projevat vlastní city, sdělovat citové dojmy a prožitky a hovořit o nich. • Omezený prostor pro vyjádření a uplatnění představivosti a mimoracionálního poznávání. • Převažující důraz na pamětní učení a mechanickou reprodukci, málo názornosti i prostoru pro rozvoj fantazie. • Nedostatečná pozornost k rozvoji dovedností předcházejících čtení a psaní. 	K1, K2, K3, K4, K5

<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat. • Osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické). • Vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení. • Osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla). • Vytváření základů pro práci s informacemi. • Rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocítit, získané dojmy a prožitky vyjádřit. 	<ul style="list-style-type: none"> • Těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním. • Zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.). • Být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem. • Uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí. • Prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu ap.). • Sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech. • Utvořit jednoduchý rým. • Rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.). • Hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové). • Spontánní hra. • Činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu. • Estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a dramatické). • Sledování pohádek a příběhů obsahujících citový život dítěte. • Hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity). • Činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zahlcování podnětů a informací bez rozvíjení schopnosti s nimi samostatně pracovat. • Málo příležitosti a prostor k experimentaci a exploraci a samostatnému řešení konkrétních poznávacích situací. • Nerespektování rozdílných předpokladů dětí, věku a individuálního rozvoje. • Vytváření komunikačních zábran (necitlivé donucování dítěte k hovoru, nerespektování dětského ostychu vedoucí k úzkosti a strachu dítěte). • Příliš racionální, hotový a uzavřený výklad světa. • Nedostatečná motivace dětí k jejich sebevyjádření a sebeuplatnění • Málo podnětů a aktivit podporujících estetické vnímání, citění, prožívání a vyjadřování.
--	---	--	--

		<p>a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sledovat očima zleva doprava. • Poznat některá písmena a číslice, popř. slova. • Poznat napsané své jméno. • Vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušeností k učení. • Postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí. • Chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.). • Chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se 	<ul style="list-style-type: none"> • Příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání. • Cvičení organizačních dovedností. • Cvičení v projevování citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště emocí záporných, např. hněvu, zlosti, úzkosti apod.). • Hry na téma rodiny, přátelství apod. • Činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní. • Dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zlobu, údiv, vážnost apod.). • Komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv. • Grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen. 		
--	--	--	--	--	--

		<p>v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vyjadřovat samostatně a smyslně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách. • Vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim. • Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi). • Rozhodovat o svých činnostech. • Zorganizovat hru. 	<ul style="list-style-type: none"> • Prohlížení a „čtení“ knížek. • Činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika). • Řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant. • Činnosti zaměřené k vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médií apod.). • Činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktoqramy, značky, symboly, obrazce). • Hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině. • Činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplné praktické aplikaci. 		
--	--	--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> • Volné hry a experimenty s materiálem a předměty. • Hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod. • Námětové hry a činnosti. • Činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení. • Výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.) • Činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních. 		
<i>Oblast interpersonální</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.). • Ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými. • Rozvoj kooperativních dovedností. 	<ul style="list-style-type: none"> • Uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je. • Uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou. • Spolupracovat s ostatními. 	<ul style="list-style-type: none"> • Běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým. • Sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy. • Společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření. • Kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nejednoznačně formulovaná pravidla chování ve vztahu k druhému, nedodržování přijatých pravidel, špatný vzor. • nemožnost spolupodílet se na volbě činností a témat, které se v mateřské škole realizují. • Prostředí, které nabízí málo možností ke spo- 	K1,K2, K3, K4, K5

	<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj interaktivních a komunikačních dovedností verbálních i neverbálních. • Osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.). • Bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod. • Přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství. • Odmítnout komunikaci, která je mu nepřijemná. • Porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad. • Respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod. 	<ul style="list-style-type: none"> • Společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému. • Aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.). • Hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého. • Činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě. • Hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod. • Činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat) – mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi). 	<p>lupráci a komunikaci s druhým.</p>	
--	--	--	---	---------------------------------------	--

			<ul style="list-style-type: none"> • Četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením. • Hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých. 		
<i>Oblast sociálně-kulturní</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách. • Seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije. 	<ul style="list-style-type: none"> • Utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti). • Chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělými i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí. • Zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.). 	<ul style="list-style-type: none"> • Různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích. • Přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavností v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.). • Tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu. • Receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (po- 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatek estetických a etických podnětů a příležitostí k jejich kultivovanému prožívání a vyjádření. • Příliš mnoho nefunkčních pravidel ve skupině, děti se nepodílejí na jejich vytváření, ne všichni je dodržují (např. někteří dospělí). • Nedostatek příležitostí k nápravě jednání, které bylo proti pravidlům. • Nevšimavost k nevhodné komunikaci a jednání mezi dětmi, přehlížení nežádoucího chování některých dětí, schematické řešení konfliktů bez 	K1, K2, K3, K4, K5

		<ul style="list-style-type: none"> • Vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se společným řešením (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí). • Vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus). 	<p>slech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí. • Setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě. <p>Hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává.</p>	<p>zjišťování příčin jejich vzniku.</p>	
<i>Oblast environmentální</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu. • Vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, 	<ul style="list-style-type: none"> • Orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí). • Mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho 	<ul style="list-style-type: none"> • Přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety. • Aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci (vycházky 	<ul style="list-style-type: none"> • Špatný příklad dospělých (chování ohrožující životní prostředí, neekologické postoje, xenofobní chování, lhostejnost k problé- 	K1, K2, K3, K4, K5

	<p>o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách. • Rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám. 	<p>dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukávek v okolí dítěte.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluplytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.). • Osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi. • Uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc). 	<p>do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé. • Kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování). • Pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů. • Praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává. • Přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (příroda živá i neživá, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční obd.). • Práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií. 	<p>mům kolem sebe. neo- chota podílet se na jejich řešení).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedostatek příležitostí vidět a vnímat svět v jeho pestrosti a změně, v jeho dění a řádu. • Nedostatečné a nepřiměřené informace, nedostatečné, nepravdivé nebo žádné odpovědi. • Nedostatek pozornosti prevenci vlivů prostředí, které mohou být pro dítě nezdravé a nebezpečné. 	
--	--	---	--	---	--

			• Praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulac, s různými materiály a surovinami).• Poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím.• Hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat.	

Integrovaný blok : „Na jaře“

Oblast	Dílčí vzdělávací cíle	Očekávané výstupy	Vzdělávací nabídka	Rizika	Klíčové kompetence
<i>Oblast biologická</i>	<ul style="list-style-type: none"> Osvojení si věku přiměřených praktických dovedností. Rozvoj a užívání všech smyslů. Vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu. 	<ul style="list-style-type: none"> Koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou. Vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu. Ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem. Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.). Rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných, jemu známých, neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých. Mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy. 	<ul style="list-style-type: none"> Lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, hody, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezónní činnosti, míčové hry apod.). Manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním. Hudební a hudebně pohybové hry a činnosti. Smyslové a psychomotorické hry. Konstruktivní a grafické činnosti. Jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod. 	<ul style="list-style-type: none"> Nerespektování rozdílných tělesných a smyslových předpokladů a pohybových možností jednotlivých dětí. Nevhodné prostory pro pohybové činnosti a nevhodná organizace z hlediska bezpečnosti dětí. Dlouhodobé statické zatěžování bez pohybu, uplatňování nevhodných cviků a činností, nevhodné oblečení při pohybových činnostech. Nevhodné vzory chování dospělých v prostředí mateřské školy. 	K1, K2, K3, K4, K5

		<ul style="list-style-type: none">• Zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.).	<ul style="list-style-type: none">• Příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobní bezpečí a vytváření zdravých životních návyků.• Činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodou prostředí.• Příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozících při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí.• Příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků.		
--	--	---	---	--	--

<p><i>Oblast psycho-logická</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování). • Rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu. • Rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření). • Vytváření základů pro práci s informacemi. • Rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit. • Rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, citění a prožívání. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sledovat a vyprávět příběh, pohádku. • Popsat situaci (skutečnou, podle obrázku). • Učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí). • Chápat slovní vtip a humor. • Sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech. • Utvořit jednoduchý rým. • Poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma. • Záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost. • Postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí. • Chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se 	<ul style="list-style-type: none"> • Artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti. • Společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.). • Vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co shlédlo. • Přednes, recitace, dramatizace, zpěv. • Záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí • Motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatek příležitostí k poznávacím činnostem založeným na vlastní zkušenosti. • převaha předávání hotových poznatků slovním poučováním a vysvětlováním. • Převažující důraz na pamětní učení a mechanickou reprodukci, málo názornosti i prostoru pro rozvoj fantazie. • Zahlcování podnětů a informací bez rozvíjení schopnosti s nimi samostatně pracovat. • Nedostatek času a prostředků pro spontánní hru, k jejímu rozvinutí a dokončení. • Nedostatečná motivace dětí k jejich sebevyjádření a sebeuplatnění. 	<p>K1, K2, K3, K4, K5</p>
-------------------------------------	---	---	--	--	---------------------------

	<ul style="list-style-type: none"> • Osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické). • Vytváření základů pro práci s informacemi. • Získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci. • Posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.). 	<p>v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim. • Uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je. • Odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory. • Být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem. • Zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.). • Vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení. • Vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách. • Rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a do- 	<ul style="list-style-type: none"> • Konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.). • Spontánní hra. • Bádání, experimentování. • Činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu. • Činnosti nejrozličnějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení. • Cvičení organizačních dovedností • Estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další). • Řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant. • Hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové). • Komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv. • Samostatný slovní projev na určité téma. 		
--	--	--	---	--	--

		<p>pravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poznat některá písmena a číslice, popř. slova. • Řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“. • Nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným. • Uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí. 	<ul style="list-style-type: none"> • Poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů. • Hry na téma rodiny, přátelství apod. • Prohlížení a „čtení“ knížek. • Činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika). • Motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností. • Spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty. • Hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity). • Činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod. 		
--	--	--	--	--	--

			• Činnosti zaměřené k vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médii apod.).• Činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné.• Výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.).		

<p><i>Oblast interpersonální</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních. • Rozvoj kooperativních dovedností. • Posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.). 	<ul style="list-style-type: none"> • Přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství. • Odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná. • Uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je. • Spolupracovat s ostatními. • Rozhodovat o svých činnostech. • Dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla. • Chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážít si jejich práce a úsilí. 	<ul style="list-style-type: none"> • Běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým. • Společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření. • Kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách. • Sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy. • Společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření. • Kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách. • Společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému. • Aktivity podporující sblížení dětí. • Hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává – role členů rodiny – práva, povinnosti, 	<ul style="list-style-type: none"> • Prostředí, které nabízí málo možností ke spolupráci a komunikaci s druhým. • Časté organizování soutěživých činností a podporování nezdravé soutěživosti. • Nejednoznačně formulovaná pravidla chování ve vztahu k druhému, nedodržování přijatých pravidel, špatný vzor. 	
--------------------------------------	---	--	--	---	--

			<p>společné aktivity, volný čas, zábava.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.). • Hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své. 		
<i>Oblast sociálně-kulturní</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevat. • Rozvoj společenského i estetického vkusu. • Rozvoj základ. kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo). • Zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.). • Vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentál- 	<ul style="list-style-type: none"> • Různorodé společné hry a skupinové aktivity (námetové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích. • Přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.). • Tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatek příležitostí k rozvoji uměleckých dovedností dítěte a k vytváření jeho estetického vztahu k prostředí, ke kultuře a umění. • Nevhodný mravní vzor okolí (děti jsou svědky nespravedlivého, nezdvořilého, hrubého, ironického, popř. agresivního chování, netolerantních, necitlivých či nevšímavých postojů apod.) včetně nevhodných vzorů v médiích. 	K1, K2, K3, K4, K5

		<p>ní (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí). • Utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti). 	<ul style="list-style-type: none"> • Receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének). • Setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě. • Hry zaměřené k rozlišování různých společenských rolí a osvojování si rolí, di nichž se dítě přirozeně dostává. • Hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, matematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.). 		
--	--	---	---	--	--

<p><i>Oblast environmentální</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí. • Seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu. • Pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit. • Osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy. • Rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách. 	<ul style="list-style-type: none"> • Osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi. • Všimnout si změn a dění v nejbližším okolí. • Mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí. • Rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně. • Pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.). 	<ul style="list-style-type: none"> • Přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (příroda živá i neživá, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období). • Kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování). • Přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety. • Praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami). • Pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.). 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatek příležitostí vidět a vnímat svět v jeho pestrosti a změně, v jeho dění a řádu. • Nedostatek pozornosti prevenci vlivů prostředí, které mohou být pro dítě nezdravé a nebezpečné. • Nedodržování pravidel péče o zdravé prostředí v provozu mateřské školy. • Špatný příklad dospělých (chování ohrožující životní prostředí, neekologické postoje, xenofobní chování, lhostejnost k problémům kolem sebe a neochota podílet se na jejich řešení). 	<p>K1, K2, K3, K4, K5</p>
--------------------------------------	--	---	---	---	---------------------------

			<ul style="list-style-type: none">• Ekologicky motivované hrové aktivity (ekohry).• Smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí.		
--	--	--	---	--	--

Integrovaný blok : „V létě“

<i>Oblast</i>	<i>Dílčí vzdělávací cíle</i>	<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Vzdělávací nabídka</i>	<i>Rizika</i>	<i>Klíčové kompetence</i>
<i>Oblast biologická</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu. • Uvědomění si vlastního těla. • Rozvoj fyzické i psychické zdatnosti. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.). • Zachovávat správné držení těla. • Mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy. • Mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.). • Zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se 	<ul style="list-style-type: none"> • Lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, hody, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezónní činnosti, míčové hry apod.). • Zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení). • Manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním. • Jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod. 	<ul style="list-style-type: none"> • Omezování samostatnosti dítěte při pohybových činnostech, málo příležitostí k pracovním úkonům. • Nedostatečný respekt k individuálním potřebám dětí (k potřebě pohybu, spánku, odpočinku, látkové výměny, osobního tempa a tepelné pohody, k potřebě soukromí, apod.). • Nerespektování rozdílných tělesných a smyslových předpokladů a pohybových možností jednotlivých dětí. • Omezování spontánních pohybových aktivit, nepravdělná, málo rozmanitá či jednostranná nabídka pohybových činností. 	K1, K2, K3, K4, K5

		<p>ve skupině dětí, pohybovat ve vodě, v písku).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou. • Rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých. • Mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.). 	<ul style="list-style-type: none"> • Příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků. • Příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozcích při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí. • Smyslové a psychomotorické hry. • Činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí. • Příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků. • Činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatek či zkrácení elementárních informací o lidském těle, o jeho růstu a vývoji, o funkcích některých částí a orgánů, o zdraví i možnostech jeho ohrožení, způsobech ochrany zdraví a bezpečí. • Absence či nedostatek řízených pohybových aktivit vedoucích k osvojení nových pohybových dovedností. 	
<i>Oblast psychologická</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy 	<ul style="list-style-type: none"> • Vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách. 	<ul style="list-style-type: none"> • Artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti. • Společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatek porozumění a ocenění úspěchu či úsilí. • Nedostatek času a prostředků pro spontánní hru, k jejímu rozvinutí a dokončení. 	K1, K2, K3, K4, K5

<p>sdělení verbální i neverbální (výtvárné, hudební, pohybové, dramatické).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla). • Poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti). • Rozvoj schopnosti sebeovládání. • Rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie. • Rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování). 	<ul style="list-style-type: none"> • vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se). • Poznat některá písmena a číslice, popř. slova. • Poznat napsané své jméno. • Poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno. • Vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení. • Chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.). • Uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je. • Rozhodovat o svých činnostech. • Ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, 	<p>vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv. • Samostatný slovní projev na určité téma. • Poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů. • Vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co shlédlo. • Grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen. • Záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí. • Motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností. • Konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.). 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatečné uznání a oceňování úsilí či úspěchu dítěte. • Jednání, které dítě pociťuje jako křivdu a vnímá jako násilí. • Nevhodné vzory a modely chování (netaktní komunikace, nedostatek sociálního citění, ohleduplnosti a tolerance, necitlivé vztahy a postoje okolí). • Nedostatek příležitostí k poznávacím činnostem založeným na vlastní zkušenosti. • Vytváření komunikativních zábran (necitlivé donucování dítěte k hovoru, nerespektování dětského ostychu vedoucí k úzkosti a strachu dítěte). • Převaha předávání hotových poznatků slovním poučováním a vysvětlováním. • Příliš racionální, hotový a uzavřený výklad světa.
---	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu. • Posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.). • Vytváření základů pro práci s informacemi. • Poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry...) • Získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci. 	<p>ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti. • Domluvit se slovy i gesty, improvizovat. • Porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách). • Učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí). • Vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího). • Záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost. • Naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit. • Řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“. • Nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným. • Uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky). 	<ul style="list-style-type: none"> • Řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant. • Hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové). • Činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplné praktické aplikaci. • Spontánní hra. • Činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu. • Činnosti přiměřené sílám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné. • Činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení. 		
--	--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> • Prožívat radost ze zvládnutého a poznatého. • Domluvit se slovy i gesty, improvizovat. • Formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat. • Přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit. • Chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase. • Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi). • Vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest. • Smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod. • Námětové hry a činnosti. • Hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity). • Řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant. • Hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině. • Činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, ze- 		
--	--	---	---	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> • Postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí. • Přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky. • Těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním. 	<p>měpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zlobu, údiv, vážnost apod.). • Činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních. • Přednes, recitace, dramatizace, zpěv. • Prohlížení a „čtení“ knížek • Činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika). • Přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovoro výsledku pozorování. • Spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty. • Činnosti zaměřené k vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce 		
--	--	---	---	--	--

			<p>s knihou, s obrazovým materiálem, s médií apod.).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání. • Bádání, zkoumání, pozorování, experimentování. 		
<i>Oblast interpersonální</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.). • Poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí. • Osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem. • Rozvoj kooperativních dovedností. 	<ul style="list-style-type: none"> • Uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou. • Vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.). • Začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti. • Porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých. • Adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí 	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivit podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.). • Hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého. • Činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě. • Činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije - rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat) - mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi). 	<ul style="list-style-type: none"> • Manipulace dítěte tzv. pozitivními prostředky (citovými prostředky, chválením bez opodstatnění). • Příliš časté vystupování pedagoga v roli soudce. • Nejednoznačně formulovaná pravidla chování ve vztahu k druhému, nedodržování přijatých pravidel, špatný vzor. • Nemožnost spolupodílet se na volbě činností a témat, které se v mateřské škole realizují. 	K1, K2, K3, K4, K5

		<p>z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je. • Uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.). • Porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad. • Přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství. • Chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že 	<ul style="list-style-type: none"> • Hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých. • Běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým. • Sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy. • Společenské hry, společné aktivit nejrůznějšího zaměření. • Kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách. • Společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému • Hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod. • Četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením. 		
--	--	---	--	--	--

		osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené.			
<i>Oblast sociálně-kulturní</i>	<ul style="list-style-type: none"> Rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny. Vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách Seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije. Vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností. Vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevat. 	<ul style="list-style-type: none"> Vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí). Utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti). Chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí. Uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností 	<ul style="list-style-type: none"> Různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích. Přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.). Hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává. Aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí. 	<ul style="list-style-type: none"> Nevhodný mravní vzor okolí (děti jsou svědky nespravedlivého, nezdvořilého, hrubého, ironického-ho, popř. agresivního chování, netolerantních, necitlivých či nevšímavých postojů apod.) včetně nevhodných vzorů v médiích. Nevšímavost k nevhodné komunikaci a jednání mezi dětmi, přehlížení nežádoucího chování některých dětí, schematické řešení konfliktů bez zjišťování příčin jejich vzniku. Nedostatek příležitostí k nápravě jednání, které bylo proti pravidlům. Potlačování autonomního chování dítěte v zájmu zkratkovitého dosažení vnější disciplíny a poslušnosti. 	K1, K2, K3, K4, K5

	<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny. 	<p>se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod. • Dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair. • Začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti. • Porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých. • Uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.). • Vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit 	<ul style="list-style-type: none"> • Hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.). • Tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a tříbení vkusu. • Receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének). • Setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěv kulturních a uměleckých 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatek příležitostí k rozvoji uměleckých dovedností dítěte a vytváření jeho estetického vztahu k prostředí, ke kultuře a umění. 	
--	---	--	---	---	--

		<p>svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.). • pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat • chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé • začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti • porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých • adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla 	<p>míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích. • Receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének). • Aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamující dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.). 		
--	--	--	---	--	--

		<p>jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody</p> <ul style="list-style-type: none"> vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na spoluřešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí). 			
<i>Oblast environmentální</i>	<ul style="list-style-type: none"> Vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách. Vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí. Poznávání jiných kultur. Rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách. Rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám. 	<ul style="list-style-type: none"> Orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí). Zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.). Uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky 	<ul style="list-style-type: none"> Bádání, zkoumání, experimentování. Přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety. Aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů). Sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé 	<ul style="list-style-type: none"> Užívání abstraktních pojmů, předávání „hotevých“ poznatků. Nedostatek příležitostí vidět a vnímat svět v jeho pestrosti a změně, v jeho dění a řádu. Nedostatečné a nepřiměřené informace, nedostatečné, nepravdivé nebo žádné odpovědi na otázky dětí. Špatný příklad dospělých (chování ohrožující životní prostředí, neekologické postoje, xenofobní chování, 	K1, K2, K3, K4, K5

	<ul style="list-style-type: none"> • Vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí. 	<p>chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat. • Mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte. • Vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.). • Porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje 	<ul style="list-style-type: none"> • Praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších před-mětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává. • Přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (příroda živá i neživá, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období). • Práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií. • Kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování) • Hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě dostává. • Poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s ně- 	<p>lhostejnost k problémům kolem sebe a neochota podílet se na jejich řešení).</p>	
--	--	--	---	--	--

		<p>a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivých okolnostem doma i v mateřské škole.</p> <ul style="list-style-type: none">• Rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně.• Všimnout si změn a dění v nejbližším okolí.	<p>kterými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), vy-užívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím.</p> <ul style="list-style-type: none">• Využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními ději srozumitelnými reáliemi o naší republice.		
--	--	--	--	--	--

SYSTÉM EVALUACE

Mateřská škola vyhodnocuje svoji práci komplexně. Evaluaci zaměřuje na tyto oblasti:

- naplňování cílů programu,
- kvalita podmínek vzdělávání,
- způsob zpracování a realizace obsahu vzdělávání (zpracování a realizace integrovaných bloků či tematických částí),
- práce pedagogů (včetně jejich sebereflexe),
- výsledky vzdělávání.

Proces evaluace má tři fáze:

- sběr informací,
- zpracování – analýza informací,
- vytvoření plánu kroků do budoucna.

Techniky k získání informací jsou:

rozhovory, diskuse, sebereflexe, porady, hospitace, záznamové archy, portfolia dětí (výkresy, pracovní listy, výrobky dětí apod.), kontrolní zprávy a protokoly, prezenční listiny ...

Denní evaluace – evaluace pomocí stanovených cílů (k čemu děti vedu, s jakou hodnotou se dítě setkává, zda má prostor pro samostatnost, jak projevilo vlastní osobnost, jak byly plněny jeho potřeby ...). Každý pedagog si může vytvořit svůj *osobní systém evaluace* (co se chce dozvědět, proč, jaký přínos očekává). Kdykoli v průběhu dne si můžeme položit výše uvedené otázky ke své práci a výsledkům našeho úsilí směrem k dětem a operativně korigovat své působení směrem k požadované kvalitě.

Denně může učitelka svoji práci vyhodnocovat prostřednictvím:

- *denního zápisu (evaluace) do třídní knihy* – shrnutí průběhu dne – utřídění postřehů, zážitků, průběhu aktivit apod.,
- *denního zápisu do vlastního evaluačního zápisníku (každá učitelka)* – individuálně,
- *zpětné vazby* – rozhovory s dětmi i rodiči,
- *vzájemné konzultace* mezi pedagogickými pracovníci – zhodnocení jednotnosti působení na děti, spolupráce apod.,

- *instalace výstavky dětských prací, výsledky dětských aktivit apod.,*
- *sebereflexe - hodnocení sebe sama* – učitelka se ohlíží za sebe, posuzuje své kroky, sleduje výsledky a samostatně je hodnotí a porovnává s obecnými požadavky. Tento postup evaluace je logický a zdánlivě jednoduchý. Klade ale vysoké nároky na pravdivost a upřímnost učitelky vůči sobě samé při práci se stanovenými cíli a taky na vlastní sebevzdělávání.

Evaluace realizovaného tematického celku (integrovaného bloku), jeho průběhu, výsledku, odezvy u dětí) – po jeho ukončení (délka tematického celku může být různě dlouhá).

- *Evaluace tematických celků ve vztahu k dílčím cílům v RVP PV* – k evaluaci předchozího tématu pomohou dílčí (specifické) cíle. S největší pravděpodobností dojdeme při kontrole k závěru, že v celku byly dotčeny všechny nebo téměř všechny tyto cíle. Cíle, které byly dotčeny minimálně si poznamenáme a budeme s nimi pracovat dále, v dalším tematickém celku.
- *Evaluace tematických celků ve vztahu ke klíčovým kompetencím v RVP PV* – učitelka zaznamená, základy kterých klíčových kompetencí byly u dětí na základě stanovených dílčích cílů a prostřednictvím vzdělávací nabídky vytvářeny.

Klíčové kompetence → soubory předpokládaných vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého jedince.

Na základě tohoto způsobu vyhodnocení učitelka vyvodí závěr o celkovém průběhu, zvolených metodách, postupech a vzdělávacím přínosu; následně pak vyvodí závěry pro další práci.

Hodnocení vzdělávacích výsledků dětí

Pedagog sleduje rozvoj a osobní vzdělávací pokroky u každého dítěte zvlášť a důležité informace dokumentuje, vyhodnocuje a tím mu zajistí odpovídající podporu v rozvoji a učení (hledá optimální cesty odpovídající jeho možnostem a potřebám).

Tyto záznamy jsou důvěrné a přístupné pouze pedagogům v MŠ a rodičům – záznamové archy, portfolio dítěte (výkresy, grafické listy, pracovní listy, ...), apod.

OBLAST EVALUACE	I. FÁZE EVALUACE (SBĚR INFORMACÍ)			II. A III. FÁZE EVALUACE (ANALÝZA INFORMACÍ A PLÁN KROKŮ DO BUDOUCNA)
<i>Co budeme v dané oblasti vyhodnocovat</i>	<i>JAK (s pomocí jakých nástrojů) budeme sbírat informace</i>	<i>JAK ČASTO bu- deme provádět sběr informací</i>	<i>KDO bude za sběr informací odpovědný</i>	<i>KDY a KDO provede rozbor nasbíra- ných informací a stanoví plán kroků do budoucna</i>
Naplnění cílů ŠVP	Pedagogická dokumentace, výsledky pedag. práce, hodnocení, výsledky průběhu vzdělávání	Průběžně	Pedagog. zaměstnanci	Pedagogická rada Aktualizace ŠVP.
Podmínky vzdělávání – věcné podmínky	Záznamy z kontrol, revizní zprávy, platná legislativa, zaznamenané názory, podněty a potřeby zaměstnanců, rodičů, apod. – ústně, písemně.	Průběžně	Zaměstnanci MŠ	Pedagogická rada, provozní porady (zaměstnanci MŠ). Zkvalitnění či úprava podmínek, uvedení do souladu s legislativními i obecně závaznými či zdravotními požadavky, aktualizace ŠVP.
Podmínky vzdělávání – životaspráva	Platná legislativa, záznamy z kontrol KHS, záznamy docházky dětí, požadavky pediatrů i jiných odborníků, obecně platné či zdravotní požadavky, zásady zdravé výživy a zdravého životního stylu atd. – ústně, písemně.	Průběžně	Zaměstnanci MŠ	Pedagogická rada, provozní porady Zkvalitnění či úprava podmínek, uvedení do souladu s legislativními, obecně závaznými a zdravotními požadavky, aktualizace ŠVP.

Podmínky vzdělávání – psychosociální podmínky	Záznamové archy (hospitace), každodenní práce s dětmi, zprávy, zaznamenané názory a podněty pedagogů MŠ, odborníků (pediatr, PPP, SPC, ...), rodičů.	Průběžně	Pedagog. zaměstnanci	Pedagogická rada
				Změna stylu práce učitelek, zkvalitnění či úprava podmínek vzhledem k individuálním požadavkům dětí a jejich prospívání, aktualizace ŠVP.
Podmínky vzdělávání – organizace	Každodenní práce s dětmi, zaznamenané podněty a názory učitelek, rodičů, odborníků.	Průběžně	Pedagog. zaměstnanci	Pedagogická rada
				Změna či úprava organizace předškolního vzdělávání (metody a formy práce, pedagog. styl učitelek).
Podmínky vzdělávání – řízení mateřské školy	Zprávy o výsledcích kontrol, inspekční zprávy a protokoly, protokoly o kontrolním zjištění, autoevaluace ředitelky.	Průběžně	Ředitelka, zaměstnanci MŠ, ČŠI, zřizovatel, další kontrolní orgány, rodiče, veřejnost	Pedagogická rada, porady ředitelky MŠ, jednání se zástupci zřizovatele, inspekce, kontroly, audity, apod.
				Zkvalitnění řídicí práce, aktualizace ŠVP.
Podmínky vzdělávání – personální a pedagogické zajištění	Záznamové archy (hospitace, evaluace, autoevaluace), TVP, zápisy v TK, doklady o účasti na vzdělávacích akcích, školeních, seminářích (osvědčení apod.), doklady o zvyšování či doplňování kvalifikace, organizace a zajišťování kroužků, akcí pro rodiče a děti, pro veřejnost, záznamy docházky zaměstnanců., prezentace školy.	2 x ročně	Ředitelka, zaměstnanci	Pedagogická rada, porady se všemi zaměstnanci.
				Aktualizace ŠVP, tvorba TVP, běžné plánování, plánování DVPP, samo-studia, školení zaměstnanců, plán aktivit nad rámec běžných činností, plánování akcí mateřské školy apod.

Podmínky vzdělávání – spoluúčast rodičů	Rozhovor, prezenční listiny (účast na akcích MŠ), evidence výpomoci, příspěvků a darů apod.	Průběžně	Pedagog. zaměstnanci, rodiče	Pedagogická rada, porady. Tvorba plánu spolupráce s rodiči, aktualizace ŠVP, roční plán.
Způsob zpracování a realizace obsahu vzdělávání	Záznamové archy s dílčími cíli a klíčovými kompetencemi – hodnocení tematických celků (integrovaných bloků).	Po ukončení tematického celku → z hlediska dílčích cílů a klíčových kompetencí	Učitelky ve třídách	Učitelky ve třídách (průběžně). Běžné plánování (další tematický celek).
Práce pedagogů	Hospitace – záznamový arch Sebehodnocení – záznamový arch	2 x ročně (ředitelka, učitelky)	Hospitující a hospitovaná	Hospitující a hospitovaná nejpozději do dvou dnů od provedené hospitace. Plánování a styl vlastní práce učitelky. Plán DVPP.
Výsledky vzdělávání	Záznamové archy, portfolia	Průběžně → u každého dítěte 2 x ročně	Učitelky ve třídách	Učitelky ve třídách (průběžně).

Příloha č. 1

VÝUKA PLAVÁNÍ

- Výuka plavání je nadstandardní nabídkou pro děti s povinností předškolního vzdělávání, které docházejí do mateřské školy.
- Organizaci plaveckého výcviku zajišťuje mateřská škola.
- Plavecký výcvik v bazéně zajišťuje za úplatu Plavecká škola Zlín, příspěvková organizace.
- Výuka plavání probíhá ve dvou kurzech ročně (podzimní a jarní období), kurz má šest lekcí.
- Zákonní zástupci mohou děti závazně přihlásit v určeném termínu.
- Povinnosti plavecké školy:
 - seznámit mateřskou školu s výší finančního příspěvku za lekci, počtem lekcí, termínem výuky a nezbytnými pomůckami,
 - s předstihem upozornit na mimořádné změny v dohodnutém termínu,
 - v úvodní hodině seznámit děti i učitelky s pravidly bezpečnosti a hygienickými pravidly plavecké výuky,
 - maximálním způsobem zajišťovat bezpečnost dětí v době výuky,
 - zajistit ochranu osobních údajů.
- Povinnosti mateřské školy:
 - zajistit písemný souhlas zákonných zástupců s výukou plavání jejich dětí, učitelky, jimž jsou děti svěřeny:
 - upozorní učitele plavání na případnou zdravotní výjimku některého z dětí,
 - zkontrolují vybavení dětí k plavecké výuce,
 - odpovídají za bezpečnost, kázeň a pořádek během převlékání, sprchování a používání WC,
 - přivedou k bazénu děti osprchované a počkají s nimi na zahájení výuky,
 - zapíší docházku dětí do seznamu,
 - během výuky se zdržují v prostoru bazénu, doprovázejí děti na WC, jsou přítomny poskytování pomoci při případných drobných poraněních,

- zajišťují osprchování, vysušení a převlečení dětí po výcviku.
- Mateřská škola informuje zákonné zástupce dětí o možnosti účasti dětí na výuce plavání, informuje je o finanční částce za lekci, o celkové částce za kurz a termínu i způsobu její úhrady počtu lekcí, termínu výcviku, vybavení a přípravě dětí – poučení o bezpečnosti, vedení dětí k samostatnosti a další náležitosti → zákaz dávat dětem cennosti, věci, které by ohrožovaly jejich bezpečnost, děti musí mít padnoucí plavky, čepici s vyznačeným jménem, ručník, který si poznají, pití, podle potřeby pláštěnku, žádné zbytečnosti a potraviny. Děti mohou mít pití. Vybavení budou mít děti uloženo nejlépe v batohu ve své skříňce v šatně MŠ.
- Učitelky poučí děti o pravidlech bezpečnosti při cestování městskou hromadnou dopravou, chůzi po chodníku a přecházení vozovky.
- Učitelky poučí děti o všech rizicích a o pravidlech bezpečnosti, která je nutno dodržovat v průběhu celé akce.
- Učitelky bezpečně dopraví děti do Plavecké školy Zlín, příspěvkové organizace a zpět do mateřské školy.
- Učitelky neodpovídají za případnou ztrátu cenných věcí.
- Učitelky odpovídají za bezpečnost dětí po celou dobu – od předání až po převzetí dítěte rodiči.
- Po předchozí domluvě s učitelkou si rodiče mohou své dítě přebrat po výuce přímo v Městských lázních (šatna, vestibul).

Příloha č. 2

VÝUKA CIZÍHO JAZYKA

- Výuku cizího jazyka neorganizuje mateřská škola. Není součástí předškolního vzdělávání v mateřské škole.
- Mateřská škola nabízí možnost výuky anglického jazyka pro děti přijaté k předškolnímu vzdělávání. Poskytuje prostory k její realizaci.
- Výuku organizuje a zajišťuje za úplaty Soukromá jazyková škola Jeleny Kassawatové (Prostřední 3461, Zlín 760 01, tel. 602 529 180, e-mail j.kassawatova@seznam.cz, www.anglictina.in).
- Výuka probíhá jednou týdně v odpoledních hodinách tak, aby nebyl narušen průběh předškolního vzdělávání v mateřské škole a ohrožena bezpečnost dětí.
- Učitelky v této době pracují s ostatními dětmi, ale odpovídají za bezpečnost všech dětí přítomných v mateřské škole.
- Jedna lekce určená přihlášeným dětem trvá 30 minut.
- Se všemi náležitostmi výuky anglického jazyka (přihláška, způsob úhrady částky za poskytovanou službu, termín konání lekcí, možnost odhlášení, organizace apod.) jsou zákonní zástupci dítěte seznámeni na schůzce se zástupcem jazykové školy, která výuku zajišťuje (obvykle lektorem, který výuku provádí).
- Lektor provádějící výuku je ředitelkou mateřské školy proškolen o dodržování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a o zajištění bezpečnosti dětí, o nutnosti chránit majetek a udržovat pořádek.